

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy óra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Ryktér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, március 16.

Mal számunk főbb közleményei:

József főherceg az országgyűlés fölösztatásán.
Március tizenöt.
Választási mozgalmak.
„Az obsitos.”
Tarnovszka grófnő vallomása.
Tüntetések hajdan.
A Hohenzollernnek legújabb országa.
Háztulajdonosnó a toloncházban.
A visszafogadott férj.

A parlament végnapjai.

Arad, március 15.

A haldokló nagy emberek életrajzát előre készen tartják az ujságfiókokban. Még vergődik az étellel, amikor már együvé vannak kötve az érdemei, pályájának nagy eseményei s már összefüzi azokat ez a sóhajlás: milyen kár érte!

A parlament meghal, — már csak egy hete van. Az injekciók se használnak neki. Az enyészete lesz az ülészak, amely tagadhatatlanul az érdekesebbek közül való. Hosszu időn át egyazon többség s többé-kevésbé ugyanazok a pártalakulások követték egymást a ciklusok során. A személyek változtak, a számarányok is hullámoztak, de az alaptónus ugyanaz maradt.

Ez az ülészak egész más volt. Uj többség kezdte az életet, amelyet az édesített még cukrosabbá, hogy a többségnek nem volt ellenzéke. Térdig járhatott a rózsában, — szinte már soknak találta a boldogságot, akár a nászutas-pár a mézet. S mikor

volt ellenzéke, az is olyan volt, amint, a maga népszerűsége érdekében, csak álmodva kívánhat magának egy többség: a horvátok.

Erdekes volt ez az ülészak; most, visszafelé nézve, pünkösdi királyságnak tetszik az uj többség uralma, amely ezzel az egy ülészakkal kezdődött s ezzel végződik be. Vagy ha nem is lenne vége, ugy és olyan boldogan sohase fog visszatérni.

Az ellenzék nélkül való állapottól odáig, amikor nemcsak a koalíció tört darabokra, hanem a függetlenségi párt is kettészakadt, olyannyira, hogy március tizenötödikének megünneplésére, egy szent napra se tud összeforradni, — minek végigvonultatni az eseményeket? Kikutatni az események során az első, hajszálfinom hasadást a többségen, amelyből a szikla darabokra repedezett: lenne-e annak valami különös haszna? A politikai halottkének meg fogják állapítani: meghalt — az őszinteség hiányában. A pártok biológiájában igen veszedelmes, szinte gyógyíthatatlan betegség ez. Különösen, ha olyan sokirányban üt ki: fölfelé, lefelé, befelé, úgy, hogy az egymással érintkező szerveket is elválasztja. A mikor a nyavalya mérge ennyire el van terjedve, akkor az operáció nem segít — pedig próbáltak császármetszést is alkalmazni, — ott a beteget át kell engedni sorsának.

Az utódokra nem marad utána egyéb: az adósságai, meg a tanuságok, amelyeket az élete folyásából le

lehet vonni. Mint a borkereskedő, aki halálos ágyán bizalmas vallomást tesz a fiának, ez az ülészak is elmondhatja annak, amelyik őt felváltja: fiam, lehet becsületes politikát is folytatni!

Lehet. Olyat, amely nem gyürkőzik többre, mint a mennyit elvégezhet. Olyat, amelyik nem háritja más, fensőbb hatalmakra azt, amit a maga gyöngesége, ügyetlensége okozott. A melyik nem akar a választókkal szemben se kurucabb lenni, mint aminő a parlamentben, s a koronával szemben lehet. A mely nem akarja nagy, hősi álmokba ringatni a nemzetet, hanem dologra, kenyérkeresetre, gyarapodásra ad neki alkalmat. Szokatlan, az első hatására talán nem is rokonszenves az ily politika. Amely nem hagyja ábrándozni az embereket, hanem munkára hajszolja. Az ábrándozást megzavarta már a korgó gyomor, a lerongyolódás, — s ez már megteremtette azt a tudatot, hogy a léha időknék végét kell szakítani.

Született 1806. április 26-án, meghalt 1910. március 22-én, — talán ez a legszimpatikusabb életrajz, amelyet az agyoncsépelet közmondásra emlékezve, az ülészokról írni lehet. A törvényeket is, amelyeket hébe-hóba csináltak, nem mind lehet az ablakba rakni. Sok jó szándék lehetett a parlamentben, de beléveszett az eredendő bünök sorvasztó lázába. Ha mégis tett szolgálatot a nemzetnek, hát ez a szolgálat az volt: szinte tételenként mutatta meg, hogy milyen

Kikből állt a tábor?

Írta: Eötvös Károly.

(1848. évi március 15-ike Pozsonyban és Pesten. A tizenkét pont. — A pesti ifjak. — Tómicz gazda ötvenkét szücslegénye.)

Mi történt március 15-én ez előtt hatvankét esztendővel? Az ábrándok illatos ködéből, a hagyományok megszentelt jelszavaiból, a költészet virágaiból ki lehet-e érteni tisztán, ami valóságsgal történt?

Két nagy eseménye van ennek a napnak. Az egyik Pesten, a másik Pozsonyban jött létre. Egyaránt fontos mind a kettő. A nemzet történetének ragyogó fejezete mind a kettő.

Pozsonyban e napon készült el az az országgyűlési határozat, mely által az osztályokra szakadozott magyar népből egy pillanat alatt megszületett a magyar nemzet. Az egységes magyar nemzet, amilyen volt Arpádnak honfoglaló serege.

A nemesség válla eddig szűz volt, közteher azt nem nyomta még. Adót nem fizetett, közmunkát nem végzett, de azért minden jogot és szabadságot élvezett. E napon mondta ki a közteherviselést. E napon határozta el, hogy birtoka arányában magára veszi a köznép adóterheit s közmunka-köteleességét. E napon engedte el a jobbágyi robotot és tizedszolgáltatást. E napon tette szabaddá és független birtokossá

a föld népét, a jobbágyot, az uraságok szolgáit. E napon lett a törvény előtt egyenlő mindenki.

Eleddig sok terhes századon keresztül nem volt natio hungarorum. Nem volt magyar nemzet. Hanem plebs és populus. A jobbágynak az volt a neve: misera plebs contribuens. Magyarul: „Szegény adózó nép.” A nemesnek az volt a neve: populus Verbóczyanus. Magyarul úgy mondhatnók: „Verbóczy nemzetségei.” Ama nagy napon egyesült, összeforradt a jogban és az intézményekben a plebs és a populus s az egyesülésből megszületett a fölséges magyar nemzet. Natio Hungarorum.

A köztudat e napnak nem ezt a történetét ünnepli. Nem azt, amely Pozsonyban jött világra, a rendek utolsó országgyűlésén, — hanem azt, amelynek színhelye Pest volt.

Bécsben március 13-án forradalom volt. Elkergették Metternichet, az avas európai rendnek vén mesterét. Ennek híre március 14 én este érkezett Pestre a bécsi ujságokkal.

Irinyi József azt mondta: ime, a bécsiek különb legények, mint mi. Ők már csináltak nagy dolgot. Hát mi aludjunk? Aludjék a magyar akkor is, amikor már az osztrák is fölébredt? Sötétség boruljon ránk akkor is, amikor már Bécsben is dereng a hajnal? A szabadság hajnala!

Ez volt a külső ösztön arra, aminek a közvetkező nagy napon meg kellett történni.

Még az éjszakán Irinyi József megírta a tizenkét pontot. Megírta azt a kiáltványt, melynek ez volt a címe: „Mit kíván a magyar nemzet?”

Hezzuk vissza emlékeztünkbe e pontokat

1. Sajtószabadság.
2. Felelős kormány Budapesten.
3. Évenkénti országgyűlés Pesten.
4. Polgári és vallási egyenlőség.
5. Nemzetország.
6. Közteherviselés.
7. A jobbágyok felszabadítása.
8. Nemzeti képviselőlet és esküdtszék.
9. Nemzeti bank.
10. A katonaság esküdjék meg az alkotmányra. A magyar ezredek jöjjenek haza, az idegen ezredek takarodjanak innen.
11. A politikai foglyokat szabadon kell eresztetni.
12. Erdélylyel egyesüljünk.

Ime, ujabkori történetünk hőseinek hitvallása 1825. óta!

Március 15-ének reggelén talpon volt egész Pest. A tizenkét pont már kinyomatva. Olvassa mindenki. A belváros utcáin sokaságok gyülekeznek. Sok helyütt pillanatnyi szónokok támadnak. A nép éljenez s kalapját lengeti. Azonban az égboltot felhők takarják s a tavaszi eső ismételtlen megered. A tömeg nem veszi el a kedvét. A tömeg vezérei: Petőfi, Jókay, Vasváry, Irinyi. Széthangzik a jelszó

politikát nem szabad követni, ha az ország nyugodt haladását, az emberek boldogulását és a nemzeti jogok épségben maradását biztosítani akarják. A belátásnak csak egy gondolja van, ha jó utra akar jutni, mindenben az ellenkezőjét kell tennie annak, amit ez a nevezetes, rosszhírű parlament csinált.

Március tizenöt.

Ünnepségek Aradon és az országban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 15.

A magyar szabadságharc legszebb emlékezetű napjának, március tizenötödikének hatvankettedik évfordulóját gyönyörű tavaszi nap és minden magyar szív ünnepi lelkesedése fogadta. Negyvennyolc március idusának emlékét mindig hazafias kegyelettel ünnepelte meg az egész ország és különösen Arad város, amely mai ünnepségével sem maradt mögötte az eddigi impozáns, kegyeletos megemlékezésnek.

Az aradi, aradmegyei és országos ünnepségekről itt következik tudósításunk:

Az aradi ünnep.

Már jóval tíz óra előtt nagy közönség lepte el a városháza dísztermét. Ott voltak az iskolák ifjúsága, a megye és a város tisztikara, az egyesületek, asztaltársaságok küldöttségei, a honvédegyet tagjai Simay István elnök vezetése alatt, városunk előkelőségei és igen szép hölgyközönség, valamint a munkásságnak impozáns tömege.

Joanovics Sándor kuruc nótái nyitották meg az ünnepséget. A tárogató hangja mélabusan emlékezett meg a kuruc vezérekről, majd lelkes buzditása magával ragadta a közönséget. A Ferenc-téri községi polgári iskola tanulói énekeltek el ezután Szántó Péter tanár kitűnő vezényletével a Himnuszot.

Varjassy Lajos, Aradváros polgármestere mondott ezután rövid, de megkapó üdvözlő beszédet, melynek lelkes szavai zajos tapsra ragadták a közönséget.

menjünk népgyűlésre a Múzeum elé. Petőfi a reggeli órákban megírja híres riadóját: Talpra magyar! A népgyűlés összejön. Ott van tizezer ember. Esernyő alatt valamennyi. El is nevezi Széchenyi az eseményt paraplé-forradalomnak.

Mindegy. A népgyűlést megtartják. A tizenkét pontot elfogadják. Azután átmennek Budára, föl a várba s az öreg Tancsicsot sajtótogságából kiszabadítják. S megalakítják a küldöttséget, amely a tizenkét pontot fölviszi Pozsonyba, hogy átadja a nemzet országgyűlési vezérének: Kossuthnak, Batthyánnak, sőt magának a nádorispánnak is.

Ime: ez történt Pesten, március 15-én. Fényes és ragyogó fellobbanása a magyar szellemnek. De a tűz már régóta égett s Pozsonyban, a karok és rendek szívében is égett.

A nagy nap vezéreit ismerjük. Nevüket egyaránt örzi a történelem és a hagyomány.

De kikből állott hát a tábor?

A Múzeum kertje akkor valamivel nagyobb volt, mint most. Azóta a körut javára lemetstettek belőle pár száz négyszöglet. Fákkal se volt egy tele, mint most. Szobroknak, virágyagnak híruk se volt. Az a díszes vaskerítése se volt meg, ami most megvan. A Sándor-utca, Esterházy utca és Múzeum-utca felől korhadt, rongyos deszkakerítéssel volt körülvéve. De azért a népgyűlés mégse foglalt el nagyobb tért, — csak a homlokzat és fölépő előtti kis

Wlassák Vilma, az aradi Nemzeti Színház kiváló művésznője, Pósa Lajos és Dankó Pista két dalát adta elő Ferch Ödön tanár kísérete mellett. A két poétikus dal szépségei megkapóan érvényesültek Wlassák művészi énekezésében.

Az ünnepi beszédet Jancsó Benedek dr., volt aradi tanár, az országos híri író és szónok mondotta. Az óriási tapssal jutalmazott beszéd főbb részei itt következnek:

Mikor elfogadtam a megtisztelő felhívást, hogy a mai ünnepség alkalmával beszédet mondjak március 15-éről, abban a hitben éltem én is, meg azok a mélyen tisztelt urak is, akik e megtisztelő felhívást intézték hozzám, hogy ez a nap épen huszonötödik évfordulója annak, hogy Arad város hazafias közönsége először ünnepelte meg március Idusát.

Mikor a visszaemlékezés nyomán keletkezett elérékenyülés és a multból áderengő elegikus hangulat eltűnt, csak akkor vettem észre, hogy tévedtem én is és azok az urak is, akik felszólítottak, hogy egy negyedszázad után, mintegy jubileumot ülve, újra én beszéljek e nap dicsőséges eseményeinek történelmi jelentőségéről, mert hiszen a jubiláris negyedszázadból még hiányzik egy év. Nem huszonötödik, hanem huszonnegyedik évfordulója e nap az első igazán nemzeti ünnepé lett március 15-nek Aradon. Későn vettem észre a kölcsönös tévedést. Szavam adva volt s megmásítanom nem lehetett.

Vissza időzve emlékezetembe huszonnégy évvel ezelőtt mondott beszédemet, lehetetlen fel nem vetnem azt a kérdést, hogy vajjon politikai és közéleti összes tevékenységünkben követői és munkásai voltunk-e a negyvennyolcas eszméknek és törekvéseknek? Az igazi demokrácia, a magyar nép szeretete volt-e vezérlő gondolata politikai és közéleti tevékenységünknek? Azzá tettük-e a magyar népet, amire a negyvennyolcas hagyományok köteleztek? Igazán szabad-e, művelt-e, vagyonos-e a magyar nép? Át van-e hatva egész társadalmunk attól a gondolatától, amely a negyvenes évek nagy szabadelvű reformerjeit, első sorban pedig a legnagyobbat, Kossuth Lajost lelkesítette, hogy nagy politikai, állami és társadalmi feladatainkat csak úgy oldhatjuk meg, csak úgy lehetünk igazán önálló és független magyar nemzeti államunk, ha megteremtettük annak szilárd és egyedül biztos alapját a számban erős, az erkölcsökben nagy, a műveltségben előrehaladott és vagyonos sok milliónyi magyar népben.

Még csak huszonnégy év előtt is a magyar értelmiség különösen fiatalabb elemeiben valóságos melegágya volt a hazafias gondolkodásnak és a nemzeties érzésnek. A nemzeti

génusz egyszerre sugalmazója és bálványa volt ennek a társadalmi rétegnek igazán, származás, faj, nyelv és felekezeti különbség nélkül. Akiknek apái talán még idegenül vagy közömbösen állottak a magyar nemzeti törekvésekkel szemben, versenytársai lettek a nemzetiség, a hazafiság és a magyarság kultuszában a legtöbbszörösebb magyar származásnak. Nem ismertek magasabb célt, nem tudtak szentebb erkölcsi kötelességről, mint szolgálni a nemzeti összeforradás és a nemzeti egység gondolatát. A haladás, a szabadság, amelyért dolgoztak, amelyért készek lettek volna életüket is feláldozni, felfogásuk szerint nem lehetett más, mint a magyar nemzet haladása és szabadsága. Nem kellett optimistáknak lennünk, hogy higgyünk a nemzeti egység végleges megalakulásában, hogy az egységes szabad és modern magyar nemzeti állam kiépítését csak idő kérdésének, a közel jövőben élő valóságának tekintettük.

És ma ezzel szemben mi a szomorú valóság? Az, hogy a nemzeti gondolat, a magyar hazafiság, a magyar génusz kultusza az értelmiségnek nemcsak kevésbé többszöröse magyar származásu részében, hanem vérség, faj és családi eredet tekintetében igazán magyar részében is egyre jobban helyet enged, egy nemzeti szempontból közömbös, sőt bizonyos tekintetben ellenséges indulatu kozmopolita élet- és világfelfogásnak. Jelentkezik e felfogás a tudományban, az irodalomban, a művészetben épen úgy, mint a politikában, a társadalmi és gazdasági jelenségek magyarázó felfogásában egyaránt. Jelentkezik oly alakban és akként formulázva, hogy minden, a mi történelmi multunk hagyományaihoz és e hagyományokban gyökerező nemzeti jogaink és követelményeink körébe tartozik, ellensége a haladásnak, akadály a fejlődésnek, amelynek eredménye államunk és nemzetünk teljes és tökéletes modernizálódása.

Nos, ennek a bajnak nincs más orvossága, mint letérni arról az utról. Visszamenni a március 15-ike előtti alapra. Ragaszkodni történelmi hagyományainkhoz, mint egyetlen óvszerhez. Az elmúlt huszonnégy esztendő alatt sok dolog megváltozott az életben. E változásoknak reflexze hatott az én lelkemre is, de annyira megváltoztatni semmit sem tudott, hogy rendületlenül ne higgyek a negyvennyolcas eszmék igazságában, abban az evangéliumban, amelyet a nemzeti lelkesedés hatvankét évvel ezelőtt, március 15-én hirdetett ki a forradalom mennydörgése és villámlása között, mint Isten a tíz parancsolatot a Horeb hegyén. Azt hiszem és vallom most is, hogy minden nemzeti nyomoruságunknak és társadalmi betegségünknek egyetlen és igazi oka az, hogy hűtlenné lettünk a márciusi eszmékhez, hogy a szabadelvűséget és

ven főnyi sereget. Kemény magyar volt az egész.

A magyar céhek öregje-apraja elment a népgyűlésre. A eszmadiák, a szücsök, a magyar szabók, a molnárok, a kálvinisták el nem maradtak volna a világért se.

Az írók, költők, tudósok, hírlapírók, tanárok akkor magyarok voltak mind. Azok teljes számban jelentek meg uton-utfélen, kávéházakban s a Múzeum lépcsőzetén.

De az egyetemi fiatalokból nem maradt el talán egy se. Számra nézve felényi se volt ugyan, mint ma, de ott volt s egyetlen szent érzés uralma alatt volt az egész fiatalág.

„A pesti ifjak!”

Ez volt a március 15-iki népgyűlés hivatalos neve. Az országgyűlésen nem is neveztek másként az egész mozgalmat. A pesti ifjak kiáltványa; így ismerték a tizenkét pontot.

A népgyűlést természetesen be nem jelentették semmiféle főkapitánynak és rendőrségnek. Engedélyre nem volt semmi szükségük. Se elnököt, se jegyzőt nem választottak; se rendőr, se kerületi kapitány ott nem hallgatózott. Ahol jurátus és egyetemi fiatalág nagy számban volt: ott nem is volt tanácsos a rendőrnek kölletlenkedni. A legmagasabb állami tekintélyt, rendet, csendet, biztonságot megőrizni elég volt a megyei alispán: Nyáry Pál.

Bizony más világ volt, mint a mai!

mezt töltötte meg a sokaság. Az utcai közlekedést épen nem akadályozta.

A város lakossága éppen más volt, mint most.

A városnak nem nyolcszáz ezer lakosa volt, mint most, hanem csupán nyolcvanezer. Buda nem számított. Annak német népe és hivatalnokserege száz mértföldnyire feküdt Pesttől és a nemzeti mozgalmaktól.

Zsidó nem lakott Pesten. Alig egy-két család. A zsidók kíváncsi s könnyen hevülő serege nem szaporíthatta a sokaságot.

Szocialisták és asztaltársaságok nem voltak. Összebeszélésekre ötvenezet embert, mint most, a köztérre ki nem állíthattak. Céhek voltak ugyan, de azok csak ünnepi napra seregeltettek össze.

A polgárok, kertészek, tehenészek, mezőgazdák, kézművesek nagyrésze német volt; — Petőfire, Jókaira, országgyűlésre semmit se adott; — hogy a magyar nemzet mit kíván, azzal semmit se törődött; — egy pont vagy tizenkét pont, neki az egészen mindegy volt. Sváb volt, tót volt, kusséber volt; a magyar beszédből egyetlen szót se értett.

Mégis volt tábor.

Néhány száz jurátus és fiatal ügyvéd. Aki véletlenül itthon maradt. A jurátusok nagyrésze Pozsonyban volt a királyi tábla mellett az országgyűlésen.

A vármegyeház maga kiállított vagy öt-

a demokráciát megtagadtuk, vagy a forradalmi radikálizmus, vagy pedig a reakcionárius konzervativizmus kedvéért. És e két szélsőség között a külső jelenségtől megdöbbentett csapattja azoknak, akik azt hiszik, hogy a nemzetnek nem szabad és nem lehet letérnie arról az egyenes útról, amelyikre 48. március idusán lépett, nemcsak habozva, hanem megfogva is áll, hitét vesztetten zászlajának diadalában.

A magyar állami önállóság és függetlenség megteremtése e belső munka elvégzése nélkül még csak el sem gondolható. Pusztavágy és törekvés tárgya marad csupán, ha a negyvennyolcas eszméknek és törekvéseknek ezt a részét kötelességül magunkra nem vállaljuk és el nem végezzük abban az irányban s azzal a munkával, amelyet huszonnégy év előtt mondott beszédemben, mint a logika konzekvenciáját jelöltem meg a negyvennyolcas hagyományoknak és úgy állítottam oda, mint a jelenlegi és a jövőbeni nemzedékek szent kötelességét, amelynek teljesítésére apái iránt tartozó kegyelme és tisztelete kötelezi. Ebben az irányban mélyen tisztelt ünneplő közönség nem voltunk eléggé munkások, pedig ebben a munkában nem akadályozott minket semmi idegen erő, semmi külső hatalmasság. Egyes-egyedül akaratunktól és elhatározásunktól függött csupán. De nem volt akaratunk és nem volt bátorságunk magunkat erre a munkára elhatározni. Nekünk nem lehet más jelszavunk, mint az, hogy térjünk vissza a negyvennyolcas eszmékhez: a szabadelvűséghez és a demokráciához. Folytassuk azt a munkát, amelyet hatvankét évvel ezelőtt apáink kezdték el s amelyet szent örökségül reánk hagytak. Javítsuk ki a népszabadság épületének félbe hagyott remladó falait s tetőzzük be azt a modern józallam ércfedelével, amely biztos védelmet fog nyújtani mindenkinek, akit e haza földje hord és egével betakar.

Es ha elvégeztük ezt a munkát, akkor nem lesz e hazában senki, aki csak még kételkedni is merne azon, hogy magyarnak lenni annyi, mint szabadnak, műveltnak és boldognak lenni. Akkor megérti és tudni fogja mindenki, hogy történelmi hagyományaink, hőseink és nagyjaink emlékeztetének kegyelmes ápolása nem akadály a haladásnak, a nyugati civilizációhoz való alkalmazkodásnak, ellenkezően, sugalmazó szelleme és ösztönzője, mint volt a negyvennyolcas eszmék hőseinek és vértanúinak lelkében. Az élet csalódásai, az elmúlt negyed század sikertelenségei bármennyire is elhalványították hajdani vérmes reményeimet a negyvennyolcas eszmék végleges diadalában, még sem tettek annyira pesszimistává, hogy ne higgyek ennek lehetőségében, hogy egy újabb negyedszázad múlva

Két esztendő múlva Budán voltam s a Gellérthegy tövében laktam. Tómicz gazda volt a szállásadóm. Gazdag szücs volt, rács nemzetiség volt, de abból a fajtából, amelyikből Damjanics. Igaz rács volt, de azért lelkéből ragaszkodott hozzánk.

Meg akart tanítani a szerb nyelvre s egész napon át mesélgetett. Rá került a szó a nagy napra is. Furesán adta elő annak történetét.

— Az a Szupics — ugymond — az volt az oka mindennek. Átküldtem a Heidelberg boltjába, a birkabőrös boltba Pestre korán reggel. Azután haza jött s annyit hazudott itthon, hogy a legények mind ott hagyták a műhelyt s átmentek Pestre. Volt ötvenkét legényem, fele magyar, fele rác. Egyik nyáj nem értette a másikat, de azért átment forradalmat csinálni mind. Azután honvéd lett mind. Azután meghalt mind. Egy se jött vissza a gazember — ott maradt mind. Az én jó legényeim! Abban az esztendőben egy ködmént se készítették el azután!

Pergett az öreg Tómicz könyve. A ködménért is, a honvédért is, az ötvenkét jó legényért is.

Tómicz gazda ennyit tudott. Magam nem lehettem ott a Muzeum lépcsőin tartott gyűlésen. Gyerek voltam. Hanem ott volt Bakonyaljáról, Berhidáról Karácson János, egykori jó barátom s vármegyei tisztársam. Ő beszélt el nekem úgy, ahogy leirtam.

az, aki március 15-ének emlékeztetőjéről erről a helyről e város ünneplő polgáraihoz fog beszélni, másként ne beszélhessen, mint beszéltem én. Hogy büszkeségtől telt szívvel el ne mondhatta: hívek voltunk a negyvennyolcas eszmékhez, munkások voltunk a ránc hagyott szent örökséggel való sáfarkodásban és most elmondhatjuk, hogy az ige testté lön; a negyvennyolcas eszmék élő valósággá lettek. A magyar nép szabad, egyenlő és testvér annak minden tagja faj, vallás és származásbeli különbség nélkül. Nyugodtan pihenhetnek a szabad és boldog magyar haza áldást termő földjében a hősökkel és a vértanúkkal egyetemben a béke korszakának munkásai, mert álmuk beteljesedett, reménységek élő valósággá lett. Én hiszem, hogy eljön az idő, ha két lustrum után is, mikor ez ünnepség szónoka mind ezt mondhatja. Ugy legyen! Amen!

A tanuló-ifjúság lelkes „Talpra magyar”-ja fejezte be a városi ünnepséget, melyről a közönség a Kossuth-szobor elé vonult. Az itt még megnagyobbodott tömeg előtt az aradi máv. dalkör Szablóczky János karmester vezetésével a Himnuszt adta elő, majd Keszler Ede színművész Szávay Gyula szép költeményét, Március Idusát szavalta el. Hatalmas hangja, művészi előadása óriási lelkesedést keltett a közönségben.

Szudy Elemér lapszerkesztő mondott ezután lelkes beszédet. A márciusi ünnep jelentőségét méltatta.

A máv. dalkör énekelte el Révfy Géza „Kossuth Lajos” című dalát, melynek gyönyörű hangjai fejezték be a lelkes ünnepet. Több egyesület és iskola pompás koszorút is helyezett a Kossuth-szoborra.

A fővárosban.

Budapesti tudósítónk jelenti: A fővárosi ünnepélyek között kimagasló volt az egyetemi ifjúság ünnepe, mely délelőtt tíz órakor kezdődött a Vigadó nagytermében. Az egyetem képviselőjében megjelent Sággy Gyula rektor az egyetemi tanács elnök, Tóth János volt kultuszminiszteri államtitkár, Kovács Ernő országgyűlési képviselő és nagyon sokan a notabilitások közül. Az ünnepély a Himnusz elneklésével kezdődött, amelyet az egyetemi énekhar adott elő. A megnyitó beszédet Tóth László, az Egyetemi Kör elnöke mondta el. Azután Abrányi Emil szavalta el március 15-ére írott költeményét, amelyet zúgó tapsal fogadott a közönség. Kóczé Antal és fia zenekara kuruc dalokat adott elő nagy hatással. Frenetikus hatást keltett Márkus Emilia, aki Kozma Andor „Petőfi szobránál” című költeményét szavalta el. Márkus Emilia után Apponyi Albert gróf nagyhatású ünnepi beszédet tartott, amelyben március tizenötödike jelentőségéről beszélt és az egyetemi ifjúságot buzdította a hazafias érzések istápolására. Utána Kóczé ismét kuruc dalokat adott elő. Paulay Erzsébet két Petőfi-költeményt szavalt el. Végül Szász Béla, a Sorompó elnöke záróbeszédet mondott. A ceglédi ünnepen Kossuth Ferenc is megjelent több képviselő kíséretében. Az ünnep a városi háza előtt volt. Kossuth Ferenc az erkélyről mondott nagyhatású beszédet.

Petőfi szobránál.

Segesvárról jelenti: Az itteni magyarság ezúttal is hazafias lelkesedéssel ülte meg március 15-ét. A Petőfi szobránál ünnepi beszédet Liszkay Miklós ügyvédjelölt mondott. Az ünnepség programját képezték még alkalmi énekek és szavatelok. A magyar kaszinó és a polgári kör koszorút helyezett el a Petőfi-szobor talapzatán. Az állami polgári leányiskolában is szép ünnepély folyt le.

Választási mozgalmak.

Távirati tudósítás.

Arad, március 15.

Tudvalevőleg Herczeg Ferenc vasárnap az elébe járult pécskai küldöttség előtt kijelentette, hogy a pécskai kerület felszámolt jelöltségét elfogadja. Ehez még legilletékesebb helyről hozzánk intézett felkérésre közöljük, hogy Herczeg a pécskai kerület nemzeti munkapártjának egyedüli jelöltje és mint ilyen, egyúttal az országos kormánypárt hivatalos jelöltje is.

Versecen Gallovich Jenő, a függetlenségi és 48-as párt jelöltje, holnap mondja el programbeszédét.

A széki kerületben a nemzeti munkapárt jelöltje Hoffer Aladár budapesti társulati igazgató, a függetlenségi párt jelöltje pedig Hein József dr., fővárosi ügyvéd.

A nemesócsai választókerület függetlenségi párti képviselője, Kuszka István dr., jelenleg külföldön tartózkodik és levelet intézett Galambos József nemesócsai pártelnökhöz, hogy a választások idején a kerületben újra fellép.

Az oklándi választókerületben a mostani Hinleder Ernő Justh-párti képviselővel szemben a munkapárt jelöltje Heltai Ferenc, aki a kerületet már régebben képviselte.

A székelykereszturi kerületben Gyarmathy Dezső Justh-párti ellenében a munkapárt Ugron Zoltánt léptette fel.

A vizaknai kerületben a Justh-pártiak Nagy Györgyöt szándékoznak felleptetni, míg a Kossuth-pártiak ifj. Ugron Gábort jelölik.

Székelyudvarhelyen Valentsik Ferenc Justh-párti ellenfél nélkül áll.

Az udvarhelyi kerületben Kállay Tamás Justh-párti, Ugron Akos volt főispán Kossuth-párti programmal járják be a kerületet mint jelöltek. A munkapárt eddig itt nem állított jelöltet.

Az oláhfalui kerületben Dániel Gábor volt képviselőházi alelnököt jelölték munkapárti programmal.

A cellődmölki járásban Maróthy László dr. volt országgyűlési képviselő és Ostffy Lajos megyei tb. főjegyző lépnek fel képviselőjelöltkül, mindketten 48-as programmal. Kettőjük között heves küzdelemre van kilátás.

Szombathelyről jelenti: A szombathelyi választókerületben Székely Ferenc igazságügyminiszter a nemzeti munkapárt jelöltje, aki április 2-án jön Szombathelyre, hogy megtartsa programbeszédét. Gotthard Sándor, az eddigi Justh-párti képviselő vonakodik jelöltséget vállalni. A miniszter Szombathely város szülőlte és megválasztása bármely ellenjelölttel szemben is biztosra vehető.

A rumi kerületben Buzáth Ferenc néppárti képviselővel szemben a kerület polgárságának egy része Horthy Lajos nagymarosi mérnöknek ajánlotta fel a jelöltséget.

A muraszombati kerületben Batthyány Zsigmond gróf jelenlegi képviselő kijelentette, hogy nem vállal jelöltséget és ajánlatára Ostffy Lajosnak ajánlották a jelöltséget, a ki azonban nem vállalta a jelöltséget, mert a cellődmölki kerületben lép fel Kossuth-párti programmal. A muraszombati nemzeti munkapárt március 21-én tartja alakuló ülését, a mely alkalommal jelöltet is állít.

A felsőöri választókerületben Erdődy Gyula gróf eddigi párton kívüli képviselő nem fogadta el a jelölést, a melyet Solyomossy Ödön bárónak ajánlottak fel.

A nemzeti munkapárt Vas megyének szombathelyi, vasvári, muraszombati, németújvári, körmendi, kőszegi és sárvári választókerületeiben állít jelölteket.

Interpelláció Lueger miatt. Budapesti tudósítónk jelenti: Hódy Gyula orsz. képviselő a képviselőház hétfői ülésén interpellációt terjeszt be a miniszterelnökhöz a királyi udvarnak magatartása miatt Lueger halála és temetése alkalmából.

József főherceg az országgyűlés feloszlatásán.

Királyi szózat a budai várban. — Tisza beszédének visszhangja.

Távirati tudósítás.

Arad, március 15.

A mai napon végre megállapodás történt az országgyűlés feloszlatásának idejében és módjaitól. Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma kihallgatáson volt a királynál, aki elfogadta Héderváry összes előterjesztéseit. Ezek szerint az országgyűlés feloszlatása március 22-én történik meg, még pedig ünnepélyes formában a budai várpalotában, ahol József főherceg a király képviseletében trónbeszédben bucsuzik a mai parlamenttől. Az új országgyűlést legkésőbb június 22-ére hívják össze.

A mai nap politikai eseményei között is még mindig előtérben áll Tisza István aradi beszéde. Ennek hatása alatt a mérsékelt románok egyelőre már be is szüntették külön pártalakítási munkájukat. Ma egyébként a Cegléden ünnepelő Kossuth Ferenc is válaszolt Tiszának beszédére. Mindezekről részletes tudósítunk itt következők:

Khuen a királynál.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök a Grand-Hotelből, ahol megszállott, délután fél tíz órakor a Magyar Házba ment. Itt fogadta Dubsy grófnak, az osztrák urakháza tagjának látogatását, azután Skerlecz Iván báró, miniszteri tanácsos jelentését. A miniszterelnök tíz órakor megjelent a Hofburgban, ahol a király külön kihallgatáson fogadta.

A kihallgatás egy óra hosszat tartott és azután a miniszterelnök a kabinetirodába ment, onnan pedig a Magyar Házba, ahol Klein Ödön osztálytanácsost, a miniszterelnökségi sajtóiroda főnökét fogadta. Héderváry még Aerenthal külügyminiszterrel is tárgyalt kereskedelempolitikai kérdésekről.

A miniszterelnök a délutánt még Bécsben töltötte és az éjjeli személyvonattal indult vissza Budapestre, hova holnap reggel érkezik meg. Bécsből táviratilag holnap délelőttre minisztertanácsot hívott össze, amelyen jelentést tesz audienciájáról.

Az országgyűlés feloszlatása.

— József főherceg — királyi biztos. —

Mint a Bud. Tud. jelenti, Őfelsége a mai kihallgatáson a miniszterelnök előterjesztéseire hozzájárult. Az országgyűlés feloszlatása ennél fogva március 22-én fog megtörténni. A feloszlatást Őfelsége nem személyesen végzi, hanem József királyi herceg mint királyi biztos a budai várpalotában fogja trónbeszéddel az országgyűlést feloszlatni.

Khuen-Héderváry mai audienciáján a feloszlató trónbeszéd szövegét a király elé terjesztette és azt a felség el is fogadta. A szertartásokra nézve szintén történt megállapodás. Közvetlenül a feloszlás után kiírják az új választásokat, esetleg az új országgyűlés összeülését határnapját is megállapítják. Az új országgyűlést legkésőbb június 22-ére fogják össze-

hívni. A választások május 25. és június 12. között lesznek.

Kossuth válasza Tiszának.

Kossuth Ferenc, aki a március 15-iki ünnepet Cegléden töltötte, a ceglédi függetlenségi pártnak este tartott bankettjén hosszabb beszédet tartott. Foglalkozott többek között Tisza István aradi beszédével is és ezeket mondta:

— Feltámadtak halottaiból azok, akik míg a hatalmon voltak, Deák Ferenc művét lassanként visszaacsinálták és arról az alapról, melyen Deák tovább építeni akart, lassanként visszaköltöttek. Ezeknek mostani vezére, Tisza István gróf tegnapelőtt Aradon elítélte azt, hogy nekem van ideális programom, melyek irányítják a gyakorlati ténen azokat a törekvéseimet, melyekre erőmet összpontosítani kötelességemnek ismerem. Igaz, hogy ugyanebben a beszédben a választójog terén maga is beismeri, hogy neki is van ideális programja. Egyébiránt nem is lehet ez másképpen azoknál, akiknek egy magasabb cél lebeg szemük előtt. Olyan cél, amelyet csak nagy erőfeszítéssel és lassanként lehet elérni, ha nem segíti valami váratlan esemény a nemzetet küzdelmében.

Beszéde további folyamán Kossuth a Justh-párt támadásaival szemben foglal állást, majd azzal fejezi be, hogy meggyőződése szerint az ő törekvése áll leginkább a haza szolgálatában és hogy ő továbbra is ezen az úton fog haladni.

A nemzeti munkapárt programja.

A Nemzeti Társaskörben ma este is igen sokan voltak és nagy meglepéssel konstataáltak, hogy a Ház feloszlatásának József főherceg közreműködése megadja a kellő ünnepies jelentőségét.

A nemzeti munkapárt az országgyűlés feloszlatása után megkezdte országos agitációját. Ekkor fognak megtörténni a hivatalos jelölések, amire országsszerte már is nagy érdeklődéssel várnak. Már eddig is számos olyan helyről, ahol mindig függetlenségi képviselő volt, kértek jelöltet a párttól. A mai napon is több vidéki küldöttség járt jelölés dolgában a társaskörben.

A nemzeti munkapárt munkaprogramjának kidolgozására kiküldött kilencesbizottság Csáky Albin gróf elnöklésével ma ülést tartott. Elhatározták, hogy részletes programot dolgoznak ki, amely felöleli az állami élet egész területén törvényszerű reformokat és intézkedéseket. A bizottság evégből felkérte a kormány valamennyi tagját, hogy készítsék el resszortjaik munkaprogramját. E tervek beérkezése után állapítja meg a bizottság a végleges programot. A bizottság előadójává előreláthatólag Tisza István gróftól választják meg.

Tisza beszéde és a románok.

Tisza gróf beszédének hatása alatt a mérsékelt románok egyelőre lemondtak arról a szándékukról, hogy a mérsékelt román párt megalakítására indított akciót folytassák. Kijelentik, mihelyt az 1891. évi nemzeti program revízió alá vétetik és határozottan kimondatik a kormány részéről, hogy a románok az 1868. évi 44. t. c. alatt állanak, külön román párt alakításáról lemondanak és nem is mennek el a Nagyszebenben legközelebb tartandó országos konferenciára.

A „Reichspost” Tiszáról és Kossuthról

A bécsi keresztényszociálisták lapja, a Reichspost mai számában ezeket írja:

Tisza István gróf vakmerő játékot űz a kormány nevében. Az új választásoknál Tisza még Kossuthék közreműködésére is számít. Az se titok előttünk, hogy a magyar főrendiháznak egy nagyon befolyásos tagja, a kalocsai érsek is Tisza és Kossuth közeledésén fáradozik, sőt Giesswein kanonokot is ebből a célból kényszerítette arra, hogy a keresztényszociálista pártban elfoglalt vezetőállását elhagyja.

Főispáni beiktatások.

Szentesen a hó 19-én iktatja be Csongrád-megye törvényhatósága Cicatricisz Lajost, az új főispánt. Hódmezővásárhelyt a beiktatás a hó 23-án lesz.

Komáromban Beniczky Lajos főispán beiktatását Komárommegye március 21-iki rendkívüli közgyűlésén állapítják meg. Kálmán Rudolf, a fölmentett komáromi főispán ugyanakkor fog elbucuzni a törvényhatóságtól és a tisztikar bucsutisztelgését fogadja.

Besztercén Beszterceanaszód vármegye törvényhatósági bizottsága tegnap iktatta be hivatalába Fejérváry Jenőt, a vármegye újonnan kinevezett főispánját. A beiktató közgyűlést Láni Godofréd alispán nyitotta meg a fölmentett Lázár Árpád gróf főispánt meglepetéssel elbucuztatta. A főispán a hivatalos eskü letétele után székfoglaló beszédében körvonalozta programját. A székfoglaló után a főispánt a törvényhatósági tagok csoportjai, nemzetiségek szerint, külön-külön üdvözölték.

A hunyadmegyei főispáni beiktatásról ma még a következőket táviratozza dévai tudósítónk: Hunyadmegye tegnap, hétfőn iktatta be hivatalába Mara László főispánt olyan ünnepség közepette, mely eddig a megyében szokatlannak volt. Ennek a fényes és meleg fogadtatásnak főleg az új főispán közszerepében álló személye a főindoka. Demesztől Dévái váloságos diadalutban volt része a főispánnak. Minden állomáson bandériumok, küldöttségek és a szónokok hosszú sora várta. Piskin a dévai végrehajó bizottság nevében Farkas Béla dr. elnök üdvözölte a főispánt. A dévai állomáson a nagyküldöttség élén a város nevében Kontz Domokos polgármester üdvözölte. A diadalut fellobogózt a városon keresztül a 80 kocsiából álló menet a megyeházára vonult, ahol a főispánt a megyei tisztikar élén Pogány Béla alispán fogadta. — Az installáló megyegyűlés hétfőn délelőtt 10 órakor ment végbe, a melyen minden megyebizottsági tag megjelent. Mig a főispánért küldöttség ment, addig Imecs Ignác ügyvéd a függetlenségi párt nevében kijelentette, hogy a kormány ellen való bizalmatlansága dacára a főispán személye iránt a legmélyebb tisztelettel és elismeréssel viseltetik. A díszmagyarban belépő főispánt falrengető éljenzés és taps fogadta. A Csalay Lajos főjegyző által felolvasott eskümentát a főispán erős hangon mondta utána, miután percekig zugott megint a taps. Ezután a főispán mondotta el nagyhatású programbeszédét, melyben kijelenti, hogy a kormányt és Tisza gróft minden erejével támogatja, de csak törvényes rendeleteket fog végrehajtani. Lelkiismeretes, igazságos, de szigorú lesz. A bizottsági tagok nevében Cs. László László üdvözölte szép beszédben a főispánt, majd Vlár Aurél kijelentette, hogy meghajlanak a főispán kiváló tulajdonságai előtt, de pártja nevében a várakozás álláspontjára helyezkedik. A közgyűlés után 40 küldöttség tisztelgett a főispánnál. Délben 350 terítékes bankett volt, melyen számtalan felkészőntőben éltették a főispánt.

A függetlenségi párt és a szerb-radikálisok.

A zombori megállapodás értelmében a hazafias szerb radikálisták Törökbecsén, Nagykikindán, Ozorán, Törökkanizsán, Fehértémplomban, Titelen, Kölpényben és Bácsóváro-

son állit jelöltek, míg harmincegy olyan kerületben, ahol a választók nagyrésze szerb nemzetiségű, a függetlenségi és 48-as párt jelöltjeit fogja támogatni.

Kristóffy a választói jogról.

Kristóffy József volt belügyminiszter, ma „A választói jog” címen aranynyomású, égő piros fódeles röpiratot adott ki. A nyolcvankét oldalas füzet egyrészt a Fejérváry-kormány politikáját védelmezi, másrészt Tisza István grófnak a Kluen-kormány bemutatkozása alkalmával mondott főrendiházi beszédével foglalkozik.

A Hohenzollernek legújabb országa

Agost Vilmos herceg — örökös helytartó.

Távirati tudósítás.

Arad, március 15.

A német birodalmi gyűlés mai üléséről, amelyen Bethmann-Hollweg kancellár költségvetését tárgyalták, szenzációs események hírt röpti világra a táviró. A birodalmi kancellár bejelentette, hogy a kormány *Elzász-Lotharingia alkotmányának továbbfejlesztéséről törvényjavaslatot készített és ezt, mihelyt a szövetségtanács letárgyalta, a reichstag elé terjeszti.*

Bethmann-Hollwegnek ez a kijelentése teljesen váratlanul jött és politikai körökben érthető meglepetést keltett, mert a kormány tervét az utolsó pillanatig titokban tartotta, úgy, hogy senkinek még csak sejtelme sem volt arról, hogy ilyen törvényjavaslat van készülőben.

A terv tartalmát pedig még ma is titokzatos homály borítja. A birodalmi kancellár kijelentette, hogy mindaddig nem hozhat semmit nyilvánosságra a javaslatról, míg az a bundesrat retortáján keresztül nem ment.

Mint Berlinből jelentik, a nagy hivatalos titkolódzásnak érdekes oka van: Vilmos császárnak az a terve, hogy *Straszbúrgban örökös helytartóságot létesítsen és ebbe a méltóságba negyedik fiát, Agost Vilmos herceget ültesse.*

Elzász-Lotharingia a versaillesi békétől kezdve mostanáig birodalmi tartomány volt, amelyet a reichstag és a szövetségtanács fenntartása alatt a császárral kinevezett helytartó kormányzott. A császár terve szerint a tartomány felett önállóan uralkodnék a fiatal Hohenzollern-herceg, olyan jogkörrel, hogy csak nevében különböznék a többi német állam fejedelmétől. Mértékadó körökben legalább is kétségesnek tartják, hogy vajjon Elzász-Lotharingia lakossága, az érzelmileg érdekelt Franciaország, de legfőképpen a többi német dinasztia kedvezően fogadja-e ezt a tervet, amely a Hohenzollern-ház hatalmát a délnémet uralkodóházak rovására nagy mértékben növelné.

Agost Vilmos herceg ma 23 éves és nagyon fiatalon nősült. Az egyetemet néhány évvel ezelőtt éppen Straszbúrgban végezte és a doktorátust is ott szerezte meg. Diákkorában a straszbúrgi nép között tartós és nagy rokonszenvennek örvendett a fiatal fenség, aki annak idején bizonyára nem is sejtette, hogy évek múltán a királyi hatalom pompájában fog bevonulni az ősrégi rajnamenti városba.

VÁROS ÉS MEGYE

A vágóhid kibővítése. Ma délután járt le a vágóhid kibővítési munkáira és léghűtő berendezése kiírt terv-pályázat, melyet a város háromezer koronával díjaz. Egy pályamunka érkezett be, Hütő jellegű levél kíséretében. A

tanács a terveket áttette Lócs Rezső gazdasági tanácsnokhoz, aki péntekre hívja össze a zsűrit, hogy a pályadíj odaitélésében döntsön.

Tarnovszka grófnő vallomása.

A velencei pör.

Távirati tudósítás.

Arad, március 15.

A velencei nagypör most érkezett el legérdekesebb részletéhez: *Tarnovszka grófnő kihallgatásához.* A grófnő kihallgatása tegnap kezdődött, de még ma sem ért véget. Az izgalmas vallomásról tudósításunk itt következik:

Tarnovszka Mária feltűnően sápadtan s olyan halk hangon beszélt, hogy a védők is alig hallották a szavát. Kijelenti először, hogy amit a bécsi rendőrségen mondott, az megfelel a valóságnak, amit a vizsgálat alatt mondott, az nem való.

— Most, azonban, folytatja vallomását, a teljes valót fogom mondani. Tizenöt éves koromig egy nemesi zárdában nevelkedtem. Amikor visszatértem a szülői házba, találkoztam Tarnovszki Vaszilivel, aki gyakran eljárógatott hozzánk s végül megkérte a kezemet. Az atyám, valamint a férjem atyja ellenezte a házasságot, de az anyám a pártunkra állott és titokban megesküdtünk egy faluban. Aztán Pétervárra mentünk.

A férjem folytatta a viszonyt a szeretőjével, akitől gyermeke is volt. Elvezetett mulatóhelyekre, ahol sokan udvaroltak nekem. Az egyik udvarlóm egyszer szerelmet is vallott nekem. Elmondtam ezt az uramnak, a ki nagy meglepetésemre kijelentette, hogy nem akadályozhatja meg, hogy mások ne szeressenek engem, az én dolgom, hogy megvédelmezzem magamat.

Az elnök: Ön azt hiszi tehát, hogy az ön férje nem nyújtott önnek elég védelmet?

Tarnovszka: Igen.

Az elnök: És aztán?

Tarnovszka: Aztán elmentem egy hölgyhöz, a ki a férjem szeretője volt. Ez azt tanácsolta nekem, hogy titkoljam el érzelmeimet. A kolostorban eltöltött csendes évek után viharos, ledér életet éltem az urammal a társaságban. A mikor egy napon hazajöttem, megleptem az uramat, a mint az édes anyám *szobaleányával szerelmeskedett.* Megbocsátottam neki. Két esztendei házasság után egy fiam született, de az uram azért nem változtatta meg az ő kicsapongó életmódját. Magamban állottam, teljesen elhagyatva. Az uram azt mondta, hogy jobban szeretne volna, ha leány született volna s nap-nap után botrányt csinált, amelyről én az ujságokból értesültem.

A rákövetkező esztendőben az urammal Moszkvába mentünk. Ott ismerkedtem meg *Priljukovval*, akit egyszer részegen vittek haza a lakására. A felesége azt mondta nekem, hogy az ura gyakran leissza magát. Azután egész 1904-ig nem láttam Priljukovot. Az urammal visszatértem Kievbé. Akkor másodszer voltam áldott állapotban s gyakran voltak epileptikus rohamaim. Abban az időben a férjem egy énekesnővel folytatott viszonyt, akivel egyszer megleptem. E jelenet után a gyerekekkel egy nagypénémhez menekültem. Az uram kérésére csakhamar visszatértem hozzá, amit azzal hallált meg, hogy harmadnap az énekesnővel Pétervárra utazott. Ezek miatt az izgalmak miatt gyakran voltam nagy beteg.

Később az urammal Nizzába mentem, ahol *Komarovszkival* ismerkedtünk meg. Perier Eliz 1903-ban lépett a szolgálatomba. Akkor ismerkedtem meg *Borgevsszikkivel*, aki belém szeretett. Igaz, én is szerettem őt. Hiszen az

uramnak is voltak viszonyai s ő elhanyagolt engem. Nagy műveltségű ember volt s annyira megigézett, hogy föláldoztam magamat neki. Az uram az eka, hogy ez így történt. Egyszer példának okáért egy bálon, amelyet a Stahl-család adott, nagy botrányt csinált az uram, mert nem hívták meg a szeretőjét. Egy más alkalommal haragjában egy ezüst kazettát dobott felém s a lábamon megsebesített. Néhány nappal később rálőtt Borgevsszikkire, akit halálosan megsebesített. Az uram a bíróság elé került, de fölmentették. Időközben Stahl elvált a feleségétől s meglátogatott Szebasztopolban, ahol akkor a fiammal és Perierrel tartózkodtam. A nagybeteg Borgevssziki is odajött s nem sokára rá a karjaim között halt meg.

Tarnovszka kimerülve rogyott le a vádlóttak padjára, mire az elnök a tárgyalás folytatását keddre halasztotta.

A mai tárgyaláson a grófnő folytatta vallomását. 1904-ben — ugymond — meghalt Borgevssziki és én visszatértem Kievbé. Stahl akkoriban az orosz-japán háborúba utazott. Kértem férjemet, engedje meg, hogy leányaimat láthassam. Férjem megtagadta kéresemet. Nyáron meglátogatott egy barátom, aki Priljukov feleségét mutatta be nekem. Az asszony azt tanácsolta, hogy férjemmel való ügyeim rendezése céljából forduljak férjéhez, az ügyvédhez. Irtam neki, hogy legközelebb felkeresem Moszkvában. De ekkor egy veszett kutya megharapott és betegségem miatt kértem az ügyvédet, látogasson ő meg. Eljött hozzám és kijelentette, hogy *ügyfeleitől vak engedelmességet követel.* Tanácsokat adott, majd visszatért Moszkvába. Abban az időben bátyám és Stahl visszatértek a harcterről. Stahl 1905. januárjában öngyilkossági kísérletet követet el, mert felesége nem akart vele kibékülni. Férjemmel való pöröm befejezése után, január végén fiammal és Perier Elizával Moszkvába utaztam, onnan pedig egy ismerősöm birtokára mentem. Ott kaptam anyám halálhírért. Kievbé utaztam, hogy jelen lehessenek végrendelete kihirdetésénél. A végrendelet azonban rosszul volt kiállítva és irtam Priljukovnak, hogy jöjjön Kievbé. Ennek az ügynek elintézése után Priljukovval és Perier Elizával Rigába utaztam.

Elnök: És ott elrejtőzve élt?

Tarnovszka: Nem rejtőztem el, sőt néhány nap múlva visszatértem Kievbé, azzal, hogy ott véglegesen le fogok telepedni. 1905. őszén itt berendezkedtem és fiam mellé tanító fogadtam.

A tárgyalást holnap folytatják.

MULATSÁGOK.

(=) Az Acsev. „Szárnyaskerek” dalköre Fábry Sándor dr. Acsev. vezérigazgató védnöksége alatt, folyó évi április hó 3-án, (vasárnap) a betegsegélyző egyesülete javára, a városliget nagytermében kabaréval egybekötött zártkörű tánevigalmat rendez. Belépti-díj: 1-3. sor 2 kor., többi sor 1-20 kor., karzat-jegy 40 fillér. Kezdeté este 8 és fél órákor.

Az estély műsora: Konferencier: Schulik Kálmán hírlapíró. Richard Genee: „Párisi ifjuság”, előadja a dalkör. „Férjet keresek” monológ, írta: Saaty György, előadja Pfliegler Margitka urhölgy. Hegedű duett, előadja Budits Máttyás és Zinner Viktor. Magyar Rhapsodia, 19-ik mű, Gaál Ferencről, zongorán előadja Fischer Ernő. Festetich Leó gróf: „Árvalányhaj”, előadja a dalkör. Kuruc nóták, tárogatón előadja: Joanevits Sándor. Richard Genee: „Olasz saláta” komikus dalmű, előadja a dalkör. „Álarcos bál után” bohózat 1 felvonásban. Rendező: Vadnai Antal. Sugó: Kallós Gyula. Szereplők: Vadnai Antal, G. K. Szabó Ilona urnő, Csakó Manci urhölgy, Szilvásy Antal, Kohut Béla, Csomány Etelka urhölgy, Bajcsy Béla, Németh János. Hoppe Rezső: „Sűrű erdő” népdal egyveleg, előadja a dalkör.

IRODALOM ES MÜVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Aranyvirág, operett. B. Szabó József fellépte. (B. bérlet.)
Csütörtök: Trenk báró, operett. (C. bérlet.)
Péntek: Casanova, operett. (A. bérlet.)

* Ismét Zilahie a debreceni színház. Debreceni tudósítónk jelenti: A debreceni színház bérletére, — mint annak idején megírtuk — Komjáthy János, a kassai színház igazgatója is pályázott. A színügyi bizottság szótöbbséggel Komjáthy-nak javasolta adni a színházat és a kérdés felett legközelebb a város törvényhatósági bizottsága döntött volna. Komjáthy János most a debreceni polgármesterhez levelet intézett, ehhez csatolta azt a levelet, amelyet Zilahi Gyula, a színház jelenlegi igazgatója intézett hozzá. Ebben a levélben Zilahi hivatkozik érdemes színészi múltjára és arra a körülményre, hogy Debrecenen kívül nincs hová pályáznia, hivatkozik továbbá a régi barátságára, emberszeretetre és arra kéri Komjáthyt, álljon el az áldatlan küzdelemtől, elégedjék meg mostani kellemes helyzetével Kassán és ne akadályozza meg, hogy ő továbbra is debreceni színigazgató maradjon. Komjáthy a polgármesterhez intézett levelében kijelenti, érzi, hogy Zilahinak igaza van, több mint harminc éves művészi múlt után 50 éves korában, joggal kívánhatja, hogy ne fosszák meg tisztességes kenyerétől, ezért visszavonja pályázatát.

* A színház központi fűtése. Ma délután 4 órakor járt le a színház központi fűtésére kiírt pályázat. Három cég pályázott és mindegyik más rendszerű fűtőberendezést ajánlott. Aradról a Magyar Benoid-gázgyár részvénytársaság pályázik, hatvankétezzer koronáért, Budapestről Geittner és Rausch 18399 kor., Heuffel Sándor mérnök 28865 koronát kér. A tanács mai ülésében bontotta fel a pályázatokot, s kiadta a mérnöki és számvevői hivataloknak átszámítás végett.

* Luxemburg grófja. A társulat már készülődik Lehar nagysikerű operettjére, a Luxemburg grófja-ra, amelyből naponként serényen folynak a próbák.

* B. Szabó — az Aranyvirágban. Holnap lép fel először hosszas betegsége után teljesen felgyógyulva B. Szabó József, a színház bariton-énekese. Az Aranyvirág című bájos muzsikájú operettben Beppot játsza, amely egyik legkiválóbb szerepe.

* A „Háztartás.” Nyolcadszor jelent meg ebben az esztendőben Uraynó Tintaller Lilly szerkesztésében a magyar asszonyok lapja, a „Háztartás.” Hasznosságát és tartalmasságát most is csak dicsérni lehet ennek a lapnak. Tanácsadója, barátja a magyar asszonynak és segíti minden ágában a háztartásnak, gazdaságnak. Sok praktikus rovaton kívül szórakoztató is akad a „Háztartás”-ban, amelynek kiadó-hivatala (VIII., Aréna-utca 68.) szívesen szolgál ingyenes mutatványszámmal.

* Az Uránia új műsora. Nagy utánjárással sikerült az Urániának ismét olyan műsort összeállítani, mely minden tekintetben ki fogja elégíteni a közönség igényeit. Nyolc, fényesnél fényesebb mozgófénykép között ott szerepel a világ egyik leghíresebb bucsujáró helye, Lourdes, melynek természeti szépségei is elbűvölő hatást gyakorolnak a nézőre. Nagy sikerre számíthat Leon Chancenet drámája, egy műlovarnó regénye is, mely megható epizódja egy szerencsétlen artista-házaspár életének. Érdekes amerikai lasszóvadásokban ismerjük meg

az amerikai prérík ügyeskezdő fiait. Szóval annyi szórakoztatót talál a publikum az Urániában, mely méltóvá teszi a színházat a legnagyobb támogatásra. 241

„Az obsitos.”

A Vigszínház szerdai ujdonsága.

— Fővárosi levél. —

„Bakonyi Károly és Kálmán Imre”: ez az irodalmi és művészeti cég ugyancsak jóhangzású a színházi körökben.

Uj darabjuk bemutatójának első hírére is elkapkodják a jegyeket és boldognak érzi magát az, aki jegyhez juthatott és aki már ma tudja, hogy szerdán este tapsolhat a Vigszínházban a Bakonyi poétikus színjátékának és a Kálmán Imre gyönyörű nótáinak.

A zene ezuttal is igen kiváló helyet foglal el és a Tatárjárás népszerű dalainak komponistája most is derekasan kitett magáért. Nemcsak egyes számokat írt, de egész jeleneteket aláfestett melódikus zenével.

Nyitányt nem írt, de nagyon hangulatos pastorelle vezet be az estét. Majd felcsendül az első kórus, amelyet a nemzeti asszony érzelmes románca követ. Majd Varsányi Irén énekel egy gyönyörű bakalevelet, amely bizonyára könnyekig meg fogja hatni a közönséget. A szentimentális hangulatot aztán hamarosan derűsre fogja változtatni Kornai Berta a belépőjével, egy stilizált lendlerrel, amelyet kecses tánc fejez be. Ugyancsak Kornai Berta vezérli az ezután felharsanó ropogós huszárdulót, amelyet a gondosra szervezett karok énekelnek.

Most jut aztán csak igazán énekeszöhoz Hegedüs Gyula, aki a Tatárjárásban a Holdas est dalát kreálta. „Száll a fekete éjbe...” kezdetű gyönyörű dalt énekel és akik hallották, alig győzik magasztalni férfias, ércos hangját, nemes előadását.

Résztvesz Hegedüs Gyula egy igen érdekes terepben is, amelyet Varsányi Irénnel és Haraszthy Herminnel énekel. Másik, sokkal pajzánabb, bolondosabb tercett, amelyet Kornai Berta, Tapolczai Dezső és Sarkadi Aladár adnak elő. Ez az úgynevezett „finum-nóta.” Nagy „sláger” lesz Kornai Berta szerelmes nótája is, amely a harmadik felvonás fénypontja.

A második felvonás végére csodás finomságu menüett került, amely legszebb bizonyossága Kálmán Imre értékes zenei tehetségének. A „Csókos Juliska”, meg a „Mozi-kuplé” szerzője ilyen is tud. Ez a néhány ütömes téma egyik gyöngye a partitúrának.

És ez a zenei gazdagság egy elsőrendű szindarabot diszit. Bakonyi Károly Az obsitos-ban nem librettót írt zene alá, hanem egy rendkívül finom, kedves, okos, szeretetreméltó és elejétől végig szüntelenül érdekes színjátékot, amelybe nagyon belesimul a muzsika, elválaszthatatlan tőle, de amely a zenétől különválasztva is erős, hatásos, szép szindarab.

Egyébként, hogy a János vitéz és a Tatárjárás szövegírója hogy tud szindarabot írni, azt igazán nem kell felfedezni. De, hogy ezuttal különösképen sikerült a Bakonyi Károly munkája, azt a Vigszínház szerdai premier-estéjének közönsége feltétlen bizonyossággal épen úgy el fogja ismerni, mint mindazok elismerték, akiknek módjában volt eddig Az obsitos-sal a próbák folyamán megismerkedni.

A darab meséje röviden ez:

A csatából hazatérő obsitos vitéz elesett pajtása halálát jön jelenteni. Őt a meghalt fiúnak nézték s ebben a kínos szituációban beleszeret a tulajdon testvérhugába.

Ezt régebben már többször feldolgozták, különösen franciánul. Bakonyi Károly, aki a lapokban néhány sort írt a darabjáról, ezt be is vallja, azonban azzal véli jóvátenni eme kis hibát, hogy azért Az obsitoshoz sokat adott a magából is. Kálmán Imre, a muzsika szerzője ezeket írja darabjáról:

Nem tudom, mi lesz „Az obsitos” sorsa; — talán tetszik, talán megbukik. E pillanatban készen áll minden; az egész nagy apparátus, amelyet a darab mozgásba hoz, be van állítva, — s a darab sorsa meg van pecsételve. Nyugodt lélekkel mondhatom, félelem nélkül várom az ítéletet; nem azért, mintha rendületlenül bíznék a sikerben, hanem azért, mivel „Az obsitos” zenéjének minden taktusát becsülettel, meggyőződéssel írtam. Nem néztem se jobbra, se balra, senki kegyét nem kerestem, úgy szóltam, ahogyan tudok; nem alkudtam meg senkivel se. Ezért mondom, hogy nyugodt vagyok s akkor sem haragszom majd, ha a közönségnek nem imponál az én muzsikám őszintesége, keresetlen egyszerűsége ...

VIDÉK.

Hazafias ünnepélyek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 15.

A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület vingai fiókja az 1848. év március idusának emlékére Vingán március hó 13 án este nagyszabású, hazafias ünnepélyt rendezett.

A Bratta-féle nagyvendéglő emeleti dísztermét nagyszámu és előkelő közönség töltötte meg.

Az ünnepélyt a D. M. K. E. zene és énekkara nyitotta meg, előadván Bajza József „Ébresztő”-jét oly precízítással, hogy a szünni nem akaró tapsra meg kellett ismételőik.

Petőfi Sándor „Nemzeti Dal”-át ifj. Enyedy Zsigmond szavalta mély érzés és páthosszal.

Majd „Boka kesergője”-t adta elő ugyan-csak a D. M. K. E. zenekara a már tőle megszokott kitűnő összhangban.

A következő szám Erkel Ferenc „Bánk bán” című dalművéből a „Keserű Bordal” volt, mit Pilsák János énekel az ő kellemes, csengőhangjával, mely után Molnár Gézáné urnő szavalt. Szavallata művészi nivón álló és bájos volt.

Végül Erkel Ferenc „Névtelen hősök” című dalművéből a „Takarodó”-t adta elő a D. M. K. E. zene- és énekkara, a hálás közönség megújuló és esztatlan tetszése között.

Az ünnepély után magyaros vacsoráhozült a közönség, amely vacsora Bratta ismert, jó konyháját dicséri.

Vacsora közben Cziriák Gyula dr. szolgabíró hazafias ünnepi beszédet mondott. A vacsorát reggelig tartó tánc követte.

Kovaszinc községben az állami elemi iskolában szép márciusi ünnepség volt. Bár József és Ertl Lajos tanítók vezetése alatt a román gyerekek lelkesen ünnepelték meg a szabadság napját, magyar dalokat és verseket adtak elő.

Ujszentannán a szabadságünnepet a nagyszabásúhoz méltóan tartották meg. Az összes középületeken nemzeti zászlók lobogtak, dél-éltt úgy az elemi, mint a polgári iskolákban nemzeti ünnepélyt rendeztek, hazafias dalokat énekelve és szavallatokat előadván. Délután a kaszinó, a polgári társaskör, a Magyar nyelvterjesztő önképzőkör, a Délmagyarországi földmívelők egyletének utszentannai fiókja, az Iparos-olvasókör s az ipartestület együttesen rendezett nagyszabású ünnepélyt, az állami kisdédőv helyiségében. A nagyszámban megjelent közönség lelkesen méltatta az előadott sikerült számokat. Az ünnepi megnyitót Zombory János, a kaszinó alelnöke tartotta, az ünnepi beszédet Vas Dezső, a kaszinó elnöke magyarául, német nyelven Hell János, a Délmagyarországi földmívelők egyletének elnöke mondta. A Ledólt szobor című verset Fodor János, a Talpra magyart Maichim Antal szavallta. A záróbeszédet Szimonics László dr., a polgári társaskör elnöke mondta el. Közben az

ujszentannai műkedvelő-dalárda a Szózatot, Hymnuszt s más nemzeti dalokat énekelte. A sikerült ünnepély után fáklyászenével járták körül a fényesen kivilágított utcákat.

Este az összes egyletekben banketre gyűltek össze, ahol több hazafias tósztt hangzott el.

Tüntetések hajdan.

★

Ami az utcai tüntetéseket illeti, ezen a téren meglehetősen multam van, mert már több, mint harminc év előtt, a nagyhirű török demonstrációk idején, mint gimnázista diák, nem egyszer szenvedő szerepet játszottam a lovasrendőrök rohamainál. S később hosszú éveken keresztül mint újságíró jóformán minden tüntetésnél jelen voltam. Kiszolgáltam Thaisz Eleket, Török Jánost, Rudnay Bélát, mint budapesti főkapitányokat, csak Boda Dezsőhöz nem volt még szerencsém. Irtam cikketek és színeztem a tudósításokat a három előbb nevezett főkapitány és az összes kerületi kapitányok ellen. S voltak olyan tüntetések is, melyeken mi, riporterek, sokkal több vért ontottunk papíron, mint a rendőrség. Mit tudjátok ti azt, ifju emberek, hogy mi az, egy goromba főkapitány? Mit tudod azt te, ifju nemzedék, aki nem láttad működői Thaisz Elek lovaspandurjait? Abban az időben a főkapitány nem ült egy gyönyörű palota elektromos fényben ragyogó, izléseesen berendezett szobájában s nem rángatta telefondróton kerületi alantasait, hanem a mint a trombita megharsant, mint egy huszárgenerális, lóra vetette magát s a veszélyeztetett pontokra sietett. Most is magam előtt látom az öreg Thaisz Elek marciális alakját, amint egy gyönyörű pejlóvon ülve, rekedt ordítással dirigálta hadseregét. S ezek a vad legények, akikhez képest a mai rendőr valóságos művelt szalonember, szilaf örömmel nyargaltak végig a városon s gázoltak le kor-, nem- és felekezeti különbség nélkül mindenkit, aki eléjük került.

Török János már nem volt ennyire harcias. Vagy nem találta örömet abban, hogy fegyveres emberek fegyverteleneket vernek, vagy kezdte belátni, hogy sokkal jobb, ha a főkapitány nem mutatkozik a csatatéren, a felelősség áthárítása és az alantasok könnyebb megcáfolhatása szempontjából. Segítségére jött aztán a rendőrségnek a telefonhálózat, mely parancselő szükségképpen tette, hogy a főnök egy adott helyen tartózkodjék és onnan intézkedjék. Így aztán a mai nemzedék már nem ismeri a hetmant, aki kezákjaival az utcákon végighajszolja a publikumot.

Ha jól emlékszem, Rudnay főkapitány fejtette ki egyszer, hogy azért kerül oly hamar összeütközésre a dolog a nép és rendőrség között, mert a nép ma sem a közbiztonság órá, hanem a maga elnyomóját látja a rendőrben. És pedig azért, mert az ötvenes és hatvanas években valóban az volt. Ez a gyűlölet tehát az abszolutrendszer maradványa s könnyen lábralobbanik ma is, mikor a rendőrök terelni kezdik a közönséget, melynek rendszeren a fele ártatlan kíváncsiakból áll. Egy másik rendőrkapitány, nem emlékszem már, hogy melyik, kijelentette, hogy ha a rendőrség nem energikus (érted: brutális) és nem ijeszt rá kellő időben a publikumra, egy negyedóra múlva már oly elemek kerekednek felül, melyek a boltok rombolásához fognak. A rendőrségnek tehát, ugymond, kutyakötelessége már az első pillanatban kimutatni a foga fehérét, had értse meg a publikum, hogy itt nem tréfáról van szó.

Nem kutatom, mi igazság rejlik a rendőrök eme nézetében. Ha védelemnek nem fogadom is el, mindenesetre meghallgatom. De mindjárt megjegyzem, hogy semmiféle brutálitást sem tartok megengedhetőnek. És minden rendőrségnek illetően hajlamait kérielhetetlenül el kell fojtani. Nehéz és kényes földadat az utcai tumultusokon való uralkodás.

Hidegvér, tapintat, humanitás és mondhatjuk, műveltség kell, hogy ilyenkor a parancsnokokban legyen. Az a baj, hogy a fegyveres rendőrségben is van bizonyos katonai góg, mely jobban szereti a tömegeknek sneidig szétverését, szóval a háborút, mint a zavargásnak békés uton való megfékezését, amiben például az angol rendőrség oly kiváló tökéletességre vitte. A rendőrségnek a fegyvert soha nem volna szabad támadásra, csupán önvédelemre használni. A rendőrségnél elv gyanánt kellene kimondani, hogy soha a tömegnek szóbeli sértegetéseire ne reflektáljon. Nem tagadjuk, hogy pláne a magyar embernek lobbanékony természete mellett, ehhez óriási lelki erő s műveltség is kell. Amíg a néptömeg csak kiabál, addig a rendőrség nyugodt hidegvérrel állja az ártatlan tüzelést s igyekezzék a népet lassan bátratosolni, szétosztalni, nem pedig rögtön dühbe jönni és káromkodások közt belevágni. Minden rendőrkapitány véssé jól elméjébe azt az igazságot, hogy a főkapitányokat és a minisztereket soha sem a megvert és agyonütött rendőrök, hanem a letiport és megsebesült, vagy meghalt civilek buktatták meg. Nagyon sok tüntetést a rendőrök tulkapásai élestitettek ki. Thaisz Elek idejében oly hevesen mentek a dolgok, épp a rendőri brutálításoknál fogva, hogy második, harmadik este már a katonaságnak kellett kirukkolnia az utcákra.

Háztulajdonosnő

a tolonházban.

A kivándorlók csalója.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, március 15.

Összetörődött, vörösorru vén anyókat hoztak a napokban a rapportot tartó Peregriny Sándor budapesti rendőrtanácsos, elé.

A jelentés szerint a rendőr épen akkor tartóztatta le előző este, amikor egyik külvárosi pálinkamérésből részegen kijövet, az utcán éktelen patáliát csinált azért, mivel a pálinkás — pénze dacára — nem akarta már kiszolgálni.

Fogarás Anna a vád hallatára természetesen ma már mit sem akart tudni a tegnapi esetről s váltig hangoztatta, hogy ő, a kaposvári letört háztulajdonosnő már csak azért sem lehetett az említett állapotban, mivel egész életén át ellensége volt minden alkoholnak.

A tények azonban mind ellene cáfoltak; botrány okozásért nyolc napi tolonházi koszt és kvártélyra ítélték.

Amikor megkérdezték, hogy megnyugszik-e a méltányos büntetésben, a tönkrement háztulajdonosnő csak egy kívánságának adott alázatos kifejezést.

— Na, mi az?

— Hát tetszik tudni nagyságos uram, mint afféle szegény asszony, künn lakom a kerepesi uti barakban, ahol magamfajta koldusok laknak. Amikor tegnap bejöttem a városba, hogy itt mosást vállaljak, előzőleg gulyást rendeltem meg a Samu néninél vacsorára s ezt a fejedelmi ételt bizonyára még most is fenntartotta a számomra. Ha kegyeskedne nagyságos ur engedélyt adni nekem arra, hogy egy rendőr kíséretében elhozhassem a legkedvesebb eledelemet, ez esetben örömmel ülném le a kiszabott büntetésemet.

A gulyást kedvelő néni, amikor megtudta, hogy lehetetlenséget kíván, szétlanul, könnyes szemekkel hagyta kíséreni magát a fogházba.

A folyosón azonban meg nem állhatta, hogy ne adjon kifejezést abbéli reményének, hogy a jó Istenke talán csak nem hagyja megromlani a fejedelmi ételét, míg ő a tolon-

házban a büntetését „ártatlanul“ elszenvedí . . .

Szalai János a hitestársával került be a budapesti kerületi rendőrségre. A keleti pályaudvaron levő rendőri kirendeltség akkor szólította fel igazolásra, amikor nagy batyukkal felpakkolva a Bécs felé induló személyvonatra akartak felkapaszkodni. Természetesen az országban hamarosan kivallották, hogy kivándorlási szándékuk volt, de mivel passzusok s pénzüik nem volt, a kirendeltség „további eljárás végett“ előállította őket a hársfa-utcai rendőrségre.

Itt azt mondták, hogy tiszaföldvári lakosok s a kivándorlásra őket egy pesti ur csábította. A jegyeket mindjárt meg is vették tőle, a pénzt hamarjában az eladott Riska és Maresa tehének árából kerítették elő. Majd nagy bőbeszédűséggel előadták azután, hogy milyen nagy készséggel adott a pesti ur felvilágosítást a kiutazásra illetőleg.

— Csak utazzunk Bécsig — mondotta — s ott találjuk mindjárt a vizet, a hajót, mely kivisz bennünket Amerikába. A pesti urra nekünk nincs panaszunk — folytatta ártatlan meggyőződéssel Szalai. — Sok utat megspórolt nekünk, amiért mi csak halásak vagyunk neki. Kijárta, hogy nem kell utlevél, azonkívül mivel a jegyeket is helybehozta, így Bécsben sem kell időt vesztegetnünk a jegyvásárlással.

A pesti ur — hogy áldja meg az isten, ahol van — még arra is figyelmes volt, hogy a kis pénzüket, melyet az eladott kis gazdaságunkért kaptunk, ne vigyük magunkkal, hanem adjuk fel postán s majd a hajón, ha partra érünk, megkapjuk a kapitánytól.

Az írást ki is állította, fel is adta a pénzzel együtt előtünk a postára s azután elköszöntöttünk egymástól. A jó embert azóta nem láttuk.

A rendőrkapitány Szalai előadásából nyomban megállapította, hogy a házaspár veszedelmes szélhámosnak lett az áldozata. Így a hajójegyekről, melyeket bünjelként lefoglaltak a pályaudvaron, megállapítást nyert, hogy közönséges reklám papíriai voltak a wien-i Red Star Line hajós vállalatnak, melyet az utcán osztogattak vidéki városokban. Ilyen értéktelen papírral csapta be Szalaiékat a pesti ur, melyért a házaspár 260 keronát fizetett.

A rendőrkapitány a pénzküldeményénél is megállapította a feladóvevény alapján, hogy az nem Szalai János nevére lett feladva, hanem maga a szélhámos nevére, ki a pénzt Bécsben a főposta posta-restante osztályán már át is vette kellő személy és irás próbaigazolása után.

Szalaiékat, a mikor mindez kiderült, nem akarták egy szuszra elhinni a reájuk nézve szomorú valót s csak akkor kezdtek eszmélni, mikor a rendőrkapitány a kellemetlen kaland után még őket is megbüntette egyenként azért, hogy utlevél nélkül akartak bucsut mondani ennek a szép országnak.

Szalaiékat, ha elszenvedik büntetésüket, illetőségi helyükre fogják haza toloncolni.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A szegénysorsu tüdőbetegekért. A Vörös-kerszt egyesület aradi fiókjának szűkebb-körü bizottsága tegnap döntött a meghirdetett szanatóriumi alapítványi helyek betöltése felett. Az ülést Wadowsky Gusztávné elnöknő vezette s résztvettek azon dr. Fábry Sándorné, dr. Prohászka Lászlóné, Leopold Zsigmondné, Posgay Lajos dr. és Bökényi Arisztid városi tb. aljegyző. A bizottság úgy határozott, hogy a rendelkezésre álló összeget az összes pályázók között arányosan szétosztja, illetve az összegnek megfelelő szanatóriumi ápolást biztosít a

részükre. Így három aradi illetőségű szegénysorsu férfibeteg három havi, egy férfibeteg két havi, egy nőbeteg három havi s egy nőbeteg két havi ingyenes szanatóriumi ápolásban fog részesülni.

HIREK.

IBOLYÁT TESSÉK!

Az első tavaszi napsugárban, mely új életre kelti az erdőt, a mezőt, a legszerényebb virág: az ibolyácska sütikérezik először.

Nem pompázik, illata sincs és mégis úgy örvendezik neki a melegén érző szív. Nem kinálkozik, nem tolja föl magát a „virágosarnokok fényes kirakataiba“, tulszerűen ott huzza meg magát a zöldségpiacon, otromba sárgarépák, pöffeszkedő osenevész tavaszi zöldhagymák, terpeszkedő salátafők, baragoszöld színűekkel feltűnést kereső sponótok, szürke zellerek társaságában. Nem kinálja őket szilfid természetű, ábrándos szemű virágárus leányka gyöngéd, becézgető hangja. Ráncosképű, borotvaéles nyelvű, terjedelmes kofaasszony-nénémék sivitják fülünkbe:

— *Ibolyát tessék!*

És hiába huzódik meg szerényen a hozzá nem illő társaságban a kis mezei ibolyácska, észrevesszük őt, szeretettel emeljük föl hozzánk a tűzzük keblünkre, büszkélkedünk vele, ékességünknek, diszünknek tekintjük.

Ugy képelem el ezt a szerényke kis tavaszi virágot, mint az emberiség nagy zöldségpiacán. A sok hivalkodó zöldemberek közt a felette kevés szerényeket. A sok zöldség közül is kitűnik és mindnyájan észrevesszük azok, akiknek a sárgarépa, hagyma, saláta és zellerfejű emberek megfeküdték a gyomrát.

Szinte gyermeki örömmel kapunk a kevés szerény emberek után, akárosak mint a zöldségpiacon a mezei kis ibolya után.

És biztat is bennünket a remény, hogy amig észrevesszük a zöldségpiac szerény és mégis legazobb ékességét, a tavasz első hirnökét: a mezei kis ibolyáját, addig értéke lesz az érvényesülni akarás zsebvarsárjában a szerény embereknek is.

— A lovassági főfelügyelő Aradon. Lovagi Brudermann Rudolf v. b. t. t. lovassági főfelügyelő szemleutjában ma Aradra érkezett. Kiséretében voltak: Kirchbach Károly báró lovashadosztály parancsnok és Mattich Dravodol Henrik lovas dandárparancsnok. A lovassági főfelügyelő tiszteletére a helyőrségi tisztikar ma este 200 terítékű fényes banketet rendezett a Központi szálló télikertjében. A lakomán a helyőrség összes fegyvernemének tisztjei képviselve voltak. Ott volt a katonai méltóságok közül Fekete Miklós tábornok, Woraffka Nándor huszárezredes, Barbini Sándor ezredes, a 33-ik gyalogezred parancsnoka stb. Az estebéd alatt katonazene játszott. A főfelügyelő holnap szemlét tart a lovascsapatok felett, este pedig társasvacsora lesz a Központban.

— Lueger utóda. Bécsi távirat jelenti: Weizskirchner kereskedelmi miniszter, akit Lueger végrendeletében utódjául ajánl a polgármesteri székben, Neumayer alpolgármestert ajánlotta. Neumayer addig tartózkodó álláspontot foglal el, amig Weizskirchner véglegesen nem dönt.

— Járásbíró és jegyző afférje. Néhány héttel ezelőtt megemlékeztünk arról az afférről, amely Gálffy Lajos nagyhalmágyi járásbíró és Kóváry Lajos ugyanottani ügyvédjelölt között történt. Mint nagyhalmágyi tudósítónk jelenti, Gálffy bírónak ma újból kínos incidense támadt, ez alkalommal Szerémy Sándor községi jegyzővel. A járásbíró, azon a címen, hogy a községi jegyző valami hagyatéki leltárt a törvényben előírt időn túl terjesztette be a járásbíróhoz, mint hagyatéki bírósághoz, husz korona rendbírósággal sújtotta Szerémy jegyzőt. A jegyző előterjesztéssel élt a rendbíróság ellen azon a címen, hogy ő, a postakönyv igazolása szerint a törvényes határidőn belül terjesztette be a leltárt. Gálffy bíró március 8-ra tűzte ki az előterjesztés ügyében a tárgyalást, de a jegyző nem jelent ezen meg, hanem ma akarta igazolását előterjeszteni. Szerémy, amint bement a bíró hivatali helyiségébe, előakarta adni védelmét, de a bíró és a jegyző között hamarosan izgatott szóváltás következett, aminek az lett a vége, hogy Gálffy bíró éles szavakkal illette a jegyzőt. A jegyző ennek következtében azonnal elhagyta Gálffy bíró hivatali helyiségét és most, hir szerint, panaszt akar emelni Gálffy ellen, a bíró illetékes hatóságánál.

— Arad a II. katonai lakbérosztályban. Több heti munka után elkészült az a vegyes bizottság a számításával, amely az új katonai lakbér szabályrendelet tervezet részére az aradi lakbérviszonyokról tesz jelentést és készít javaslatot. Kádas Kálmán főjegyző elnöklésével ma tartott ülésén azt határozta a bizottság, hogy Aradnak a II. lakbérosztályba való beosztását javasolja a minisztériumnak. Ámbár a számításokból az tűnik ki, hogy az aradi lakbérek átlaga a III. osztálynak felel meg, de tekintettel arra, hogy a megállapítás tíz évre érvényes és Aradon tíz év alatt béremelkedés várható, a II. osztályba sorozást javasolja. A bizottságban helyet foglaltak: Matskássy Ferenc alezredes, Hauslich Dávid őrnagy, Vojnich Emil őrnagy hadbíró, Hausser Sándor honvédszázados, Trepák Sándor honvédhadnagy, Bottka István pénzügyi tanácsos, Domonkos Lajos és Blaskovics Antal törvényhatósági bizottsági tagok.

— A miliomos végrendelete Pulitzer Albert, a múlt év szeptember havában Bécsben elhunyt amerikai újságkiadó tudvalevőleg végrendeletében vagyona általános örökösévé a bécsi mentőegyesületet tette. Rokonairól — mint azt megirtuk, — nagyobb hagyományokat gondoskodott és fiának, Pulitzer Walternek is nagyobb összeget biztosított. Ez atyja halála után Bécsbe utazott, megtámadta pörrel a végrendeletet és a köteles részt követelte. A fiatal ember — mint most Bécsből jelentik — célját elérte. Bebizonyította, hogy az elhunyt törvényes származottja és a mentőegyesület kijelentette, hogy *kifizeti a köteles részt*, mert elakarja kerülni a pört. Minthogy Pulitzer 760 ezer koronát hagyott a mentőknek és a végrendeletet osztrák törvények szerint kell letárgyalni, az ifjú Pulitzer 380 ezer koronához jut. A megmaradt összegből köteles az egyesület a hagyományokat kifizetni. Azonban ezek összege sokkal nagyobb, úgy, hogy a rokonok nem kapnak annyit, mint a mennyit az örökösök nekik szánt, a mentőegyesületnek pedig egyáltalában nem jut semmi.

— Egy polgármester ügyei. Kőrmöcbányáról jelentik: A város képviselőtestületének március 14-én tartott ülése zajosan folyt le. Okot erre az szolgáltatott, hogy Palkovics Emil polgármester, akit az aranyosmaróthi törvényszék hatóság előtt való rágalmozás vétségéért e hó 12-én három heti fogházbüntetéssel sújtott, a 14-iki rendkívüli közgyűlésen elnökölni akart. Az elnöki szék elfoglalásában a városi képviselők provokációt látván, a jegyzőkönyv hitelesítőik ezért a polgármester által rájuk ruházott tisztet visszautasították és több városi képviselő a város orsz. képviselőjének vezetésével kivonult a közgyűlési teremből, kijelentvén, hogy a polgármester elnöklésével nem tárgyalnak. A képviselőtestület legközelebb közgyűlést hív egybe, amelyen a polgármester ügyeit fogják tárgyalni. Megbotránkozást kelt a városban, hogy Palkovics polgármester öccse, Palkovics Kálmán borügynök valami Halasi-Kun nevű egyénnel a polgármester nevében elment az állami főreáliskola igazgatójához, Tóth Mátyáshoz és tőle elégtételt, illetve nyilatkozatot kért, hogy a polgármestert egy bizonyos ügyben nem akarta sérteni és a város több vezető emberét nyílt utcán megfenyegették a polgármester érdekében. A vármegye alispánja hallván a dologról, intézkedett, hogy a két egyént a város területéről eltávolítsák. A kőrmöcbányai társadalom és az állami tisztviselők a köztisztviselőben álló főreáliskolai igazgatónak elégtételt fognak szerezni.

— Az ördög és a tanítói kar. Nem mindennapi dologról ad hírt — mint budapesti tudósítónk jelenti — egy fővárosi esti lap mai száma. A Wesselényi-utcai fiúiskolában történt a dolog. Egy Matusik nevű tanuló megkérdezte egyik tanítóját:

— *Tanító ur kérem, van-e ördög?*

— *Nincs, fiam, — felelte a tanító.*

A következő óra hittan óra volt. Kovács Kálmán főtisztelendő éppen nagy buzgósággal magyarázott a menyországról és a pokolról, angyalokról és ördögökről, mikor hirtelen feláll Matusik és így szól:

— *Tisztelendő ur kérem, hiszen nincsen ördög!*

A főtisztelendő elvörösödve kérdezte:

— *Hát ezt ki mondta neked?*

— *Az osztálytanító ur — volt a válasz.*

A tanóra végén azonban Kovács Kálmán jelentést tett az igazgatónak az esetről. Az igazgató ur, nem tudva mit csináljon, tanítói konferenciát hívott össze. Az összegyűlt tanítók nem tudtak dönteni a súlyos kérdésben. Feljelenteni nem lehetett a tanítót azért, mert az ördögök létezését tagadásba vette, de valamit mégis tenni kellett, hogy a főtisztelendő tekintélyét megóvják. Erre egyik tanító *indítványt tett, hogy döntsék el szavazással, kinek van igaza: a főtisztelendőnek vagy az osztálytanítónak?* Az igazgató elrendelte a *titikos szavazást* és ezen a fővárosi Wesselényi-utcai iskola tanítói kara két szótöbbséggel kimondta, hogy igenis — van ördög...

— Szerencsétlenség az országuton. Schleich Péter szemlaki lakos ma az aradi vásárról burokat szállított haza. Amint a kocsit Pécskán keresztül haladt, Schleich az országuton megakart itatni a lovakat. A lovak hirtelen megbokrosodtak, elragadták a kocsit. Schleich megakart fékezni a lovakat, elébük ugrott, elesett és a kocsit mindkét lábán keresztül ment. A szerencsétlen ember lábait eltörték. Beszállították Pécskára, ahol orvosi kezelés alá vették.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Tizenkét év helyett — hat év. A múlt év november havában Bosnyák Miklós paulisi lakos, a paulisi állomáshoz vezető-uton, szerelmi féltékenység miatt revolverből agyonlőtte vétélytársát, Hack Jánost. Az aradi királyi törvényszék mint esküdtbírótság Bosnyákot 12 évi fegyházbüntetésre ítélte. Az elítélt védője, Krenner Zoltán dr. ügyvéd az enyhítő 92 ik § nem alkalmazása miatt semmisségi panaszt jelentett be az ítélet ellen. Tegnap tárgyalta a Kuria a védő jelenlétében a semmisségi panaszt. A Kuria helyt adott a semmisségi panasznak és az aradi törvényszék ítéletének megsemmisítésével Bosnyák Miklós büntetését 12 évről hat évre szállította le.

§ Szavu Konstantin fogsága. Szegedről táviratozzák: Az aradi Tribuna volt szerkesztője, Szavu Konstantin ma vonult be a szegedi állambörtbe, hogy az izgatásért reá kiszabott büntetés kitöltését megkezdje. Az elítélt bevonulása nagy feltűnést keltett, mert köztudomású volt, hogy Mihályi Tivadar képviselő közbejárt, hogy Szavu halasztást kapjon, de úgy látszik, az intervenció nem járt eredményrel.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, márc. 15.

Az időjárás ismét kedvező, amennyiben állandóan enyhe tavaszi napok uralkodnak.

A vetésekre ilyen idő kell. Remélhetőleg a tél nem fog az idén már csak decemberben jelentkezni.

A gabonapiac irányzata ingadozó. A nagy lanyhaság alább hagyott, de csak részben.

A mai piacon eladásra került:

300 mm. buza	12:30—12:50
300 tengeri	5:60—5:70
Rozs	8:30—8:40
Zab	6:70—6:80
Árpa	6:30—6:40

A gabonára 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktörzs.

Távirati tudósítás.

Budapest, március 15.

Készáru: Kínálat, vételkedv megfelelő, 15 ezer mm. 5—10 fillérrel magasab. Amerikás ¼-el magasabb. Az árak 50 kilónként számolva.

	Déli sávlat	2 órai sávlat
Tengeri 1910. májusra	6:25—6:26	6:23—6:24
Buza 1910. áprílisa	13:68—13:69	13:63—13:64
Zab 1910. áprílisa	7:37—7:38	7:27—7:28
Rozs 1910. áprílisa	8:53—8:54	8:52—8:53
Buza 1910. októberre	11:15—11:16	11:11—11:12
Buza 1910. májusra	13:51—13:52	13:43—13:44
Rozs 1910. októberre	8:23—8:24	8:18—8:19

Zárul 5 órakor

Oestrák hitelrészvény	—	—	680:50
Magyar hitelrészvény	—	—	827:25
Közuti vasut	—	—	727:50

Felelős szerkesztő: BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1910. évi március hó 16-án:

B) bérlet. B) bérlet.

B. Szabó József felléptével:

Aranyvirág.

Regényes nagy operette 3 felvonásban. Irta: Martos Ferenc. Zenéjét szerzette: Huszka Jenő.

SZEMÉLYEK:

Potyaviev	Polgár S.	Gauld Harry	Leővei Leó.
Beppo hajós	B. Szabó J.	Egy ifjú	Boda Ferenc.
Aranyvirág	Dióssy N. si.	Fogadós	Kulcsár L.
Stone Elena	Zalai Marit.	Egy piccolo	Benkő Gizl.

Közvető este 7 és fél órakor.

Egy gondos háziasszony elővigyázata

abból áll,

hogy a Kathreiner-féle Kneipp-malátakávé bevásárlásánál nem egyszerűen malátakávéét kér, hanem mindenkor kifejezetten hangsúlyozza, hogy Kathreiner-félet kíván és csak oly eredeti csomagot fogad el, mely Kneipp plébános arcképét védjeggyül és a Kathreiner nevet viseli, mert egyedül ezek a jelek nyújtanak biztosítékot, a valódi Kathreiner-ért.

ung c

840

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Másor 1910. március 16-án szerdán

1. Kétlétáncosok. Látványosság. — 2. Tiltott gyümölcs. Humoros. — 3. Lourdestól Gavarnleig. Természet után. — 4. Lesszövadászat Látványosság. — 5. A festő kofferje. Humoros. — 6. Szorgalmas szolgálk. Humoros. — 7. A lovagnó regénye. Dráma. — 8. Alkalmi véle-gény. Humoros.

Előadások délután 6 órától kezdve.

NYILTTER.

Nyilatkozat.

Előfordult esetekből kifolyólag figyelmeztetem a helybeli kereskedőket és iparosokat, hogy mától kezdve számlát utólagosan nem fizetek ki, ha a vételnél vagy megrendelésnél nem én magam személyesen jártam közbe.

Arad, 1910. márc. 15.

Csillag Imre, mérnök.

1988

Tekintetes

Kurkó Ignác urnak

Helyben.

Kedves barátunk! A közted és Tamasdán Octavian monyásza lakos közt felmerült lo-vagias ügyben van szerencsénk szives tudomásodra hozni, hogy sértőd az utasításod szerint általunk felajánlott s az 6 megbízottai által is elfogadott — és sértőd, mint pap által is teljesíthető — elégtételadás feltételeit a megállapított időpontig nem teljesítvén, részéről ezen ügyet a lovagiaság szabályai szerint teljesen befejezettnek tekintjük.

Borosszebes, 1910. márc. 13.

1982

Tisztelő barátaid Burián József, Csizsér József.

* Az ezen rovat alatt közlők tekétnem vállal felelő-séget a szerkesztő.

Valódi brünni szövetek

az 1910. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3.10 m hosszú	1 " 10 "
elegendő teljes férfi-ruházat	1 " 12 "
(kabát, nadrág és mellény)	1 " 15 "
ára csak	1 " 17 "
	1 " 18 "
	1 " 20 "

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K.-ért épügy felöltő szöveteket, turista-lodent, selyemkamgarnt gyári áron küld a mindenütt ismert megbízható és szolid posztógyári raktár

Siegel-Imhof, Brünn 4.

Minták ingyen és bérmentve. 6811

Nagy előnyre szolgál mindenkinek, ha szövet-szükségletét directe a gyártáshelyén Siegel-Imhof cégnél rendeli. Oriási forgalma miatt állandóan a legnagyobb választék a legújabb szövetekből, SZABOTT, LEGOLCSÓBB ÁRAK! Bármily kis megrendelés teljesítése szigoruan mintahű és figyelmes.

VILÁGHIRŰ BRÜNNI SZÖVETEK

GYÁRI ÁRAKON.

ETZLER POSTALÁRUK

6792

Végre tiszta

(„Endlich rein“)

a legtökéletesebb és legmeszebb menő egészség-ügyi és kozmetikus követelményeknek megfelelő mosdópép. Dobozban, tubusban. Fogpasztának is használható. (Törv. védve.) A „Végre tiszta“ („Endlich rein“) jó hatással van a bőrre, élénkíti, és már rövid idei használat után lágyá és gyöngéddé teszi. Használatban olcsó, mint mosdó-és furdószappan fölülmulthatatlan, az előkelő toalett asztalnak és a családnak is ideális ham-nálani szere. Tubusban csomagolva orvosnak, utazónak és sportember-nek különösen ajánlható.

Vegyesüzletgyár: Bucher, Wiesl. Himmelplortgasse 17. Kapható drogeriákban, gyógyszerárakban és illatszertüzletekben.

K.150

701

6800

MEGLEPŐ SZINTE CSODALATOS GYÓGYEREDMÉNYEK

APTAMÁSI

ITHIUMGYÖGYVIZ

zel gyomor, vese, hólyagos bélbántalmaknál oalamint asthma, bronchiale, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

KAPHATÓ Nagy Farkas és Fejér Gyula cégeknel Aradon

6841

Uj! Célszerű! Előnyös! Uj!

Szüllők figyelmébe!

A budapesti 108 év óta fennálló

Kuncz József és Társa cég

cs. és kir. udvari szállítók.

Menyasszonyi fehérnemű kelengyét biztosítanak bármelykoru leánygyermek nek, de felnőtteknek is az Első Magyar Iparbank R. T. jótállása és csekély havi részletek befizetése mellett. Bővebb felvilágosítással szolgál e hét végéig a cég megbízottja

HERZFELDER R. A. ur.

Fehér Kereszt szaloda I. emelet II. ajtó.

Kívánatra az érdeklődő feleket meglátogatja. Ovadékképes vezérkép-visező kerestetik a megye részére.

1872

„SAVOY“

BUDAPEST,

VIII., József-körút 16.

a Nemzeti Színház közvetlen közelében.

* NAGYSZÁLLODA. *

A főváros legszebb és legmodernebb szállodája. — 120 szoba és szalon. Központi gőzfűtés, villanyvilágítás. Lift. Hideg és melegvíz minden szobában. Szobák 3 kor.-tól feljebb. Elsőrangú étterem. 1258

Árverési hirdetés.

A barackai állami szőlőtelep felesterményei nyílt árverésen eladatnak:

200 mázsa I. oszt. burgonya.

350 „ takarmány répa.

100 kéve kerítés és 350 kéve kosárfűz vessző.

180 kgr. aszalt szilva.

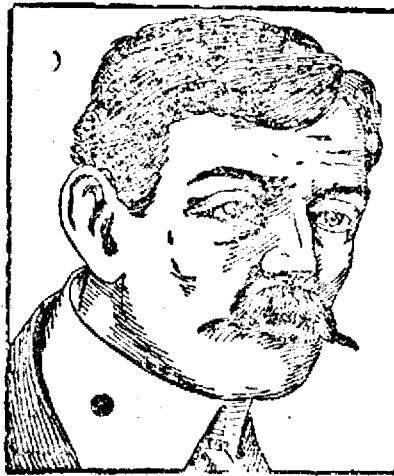
1000 kgr. ócskavas és rézanyag.

Az árverés a telep irodájában f. évi március hó 31-én d. e. 8 órakor veszi kezdetét, hol bővebb felvilágosítás nyerhető és a fentírt anyagok mintái hétköznapiokon megtekinthetők.

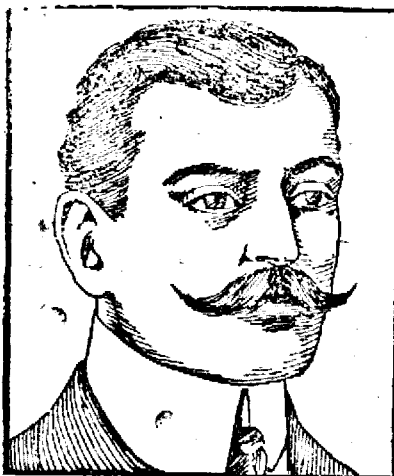
Máv: vasutállomás Paulis, Helyiérdekű motoros állomás Baracka. 1383

Ménes, 1910. március hó 12.

A m. kir. vincellériskola igazgatósága.

Haszn. előtt.

Használat után.

Ilyen csodálatos változást idéz elő a

K o l a - D u l t z

a természet a legjobb agy- és ideg tápláléka.

Hangulat, gondolkodás, tevékenység, valamint a test minden mozgása az agyvelőtől függenek.

Bágyadság, fejfájás, levertség, kimerültség és általános testi gyöngeség a hiányzó életerő jelei. Ha Ön állandóan egészséges és vidám akar lenni, ha egészséges idegekre és jó emlékezőtehetségre vágyik, ha a munkát és fáradságot élvezetül akarja tekinteni, úgy szedjen Kola-Dultzot. Ez az idegkor és agyvelő természetes tápláléka, mely egyúttal a vért javítja és fiatalítja és így erőt és életet nyújtva, a test minden szervére hat.

Kola-Dultz

életkedvet és munkakedvet ad, No. 456

és az ifjuság érzetét az egészséggel és tetterővel, melyek sikert és boldogságot eredményeznek,

Szedje egy ideig naponta a Kola-Dultzot, az megerősíti idegeit, eltűnik minden gyöngeség és hatása alatt erősnek és egészségesnek fogja magát érezni.

Kolát orvosi tekintélyek az egész világon ajánlják és szegényházakban és idegszanatóriumokban használják.

Kérjen ingyen Kola-Dultzot!

Most alkalmat nyújtok Önnek arra, hogy idegeit megerősítse. Irjon nekem egy levelező-lapot az Ön pontos címével és én azonnal küldök ingyen és bérmentve egy csomag Kola-Dultzot, mely elegendő lesz arra, hogy megismerje hatását és méltányolni tudja kiválóságát.

Ha hatásával meg van elégedve, úgy rendelhet többet. De rögtön irjon, mielőtt elfelejti. 357

Főraktár: Dultz Miksa Budapest, VII. ker. Dohány-utca 29.

Eladó!

Egy új vendéglői vagy nagyobb házhoz 6 főző lyukkal ellátott takaréktűzhely vasból, csapos réz üsttel.

8 drb. favirág-ládák, felül díszes fakorlással, 160 cm. hosszú, 125 cm. magas.

2 drb. használt üstház, üsttel együtt.

1 drb. nagyobb cserépkályha, használt.

4 mtr. kerítés rács, 4 méter folyosó rács, több különböző méretű vasablakok, 2 íróasztal.

1 esztergapad fémpomásra, géphajtásra.

3 drb. Görredőny, új, 140 cm. széles, 295 cm. hosszú, teljes méretben,

1 drb. Görredőny, új, 80 cm. széles, 370 cm. hosszú.

Zászlótartók készletben vannak.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos 1385

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Telefon 590.

Bontzos Lajos

nagyszalontai lakosnál kisebb-nagyobb mennyiségben lehet kapni ennivaló

tökmag olajat.

Nagyszalonta 267. sz.

**Olvasóinkat
tisztelettel kérjük
bevásárlásaiknál
lapunkra
hivatkozni.**

APRÓ HIRDETÉSEK.

Telefon 348.
Husserl Manó
bádogos
vizvezeték szerelő.
Javitások 161
olcsón és gyorsan.
Arad, Szt. Pál-utca 11.

Jó minőségű

tégla Baszista Jakab téglatelepén kapható. Bővebbet Szent Péter-tér 3. szám. 1162

Fiatal gyakornok kerestetik.

Pollák Arnold, szállító. 1334

Magánvizsgálatra

felelőséggel előkészít rövid idő alatt Steiner, Kápolna-utca 28. sz. 1327

Zenei szenzáció!

Fráter Loránd, Balázs Árpád, Déry József nótáskönyvei, ismertebb dalok, Rácsos kapu, rácsos ablak, Ha te engem barna kis lány, Gyere velem akác lombos falumba, A fonóba, Száz száz gyertya, Ott ahol a marosvíze, Őszi rózsá, Hull a zápor kün a pusztán, Darumadár. Ezenkívül 120 magyar dal 8 kötetben 5 korona, egy-egy kötet külön-külön 2 korona. Ingusz I. és Fia zenemű-kereskedése Andrássy-tér 16. 671

Jóforgalmu

fűszerüzlet és vendéglő tekepályával eladó. Cim a kiadóban. 1384

Modern

földszinti v. első emeleti uri lakás kerestetik a főtéren vagy annak közvetlen közelében. A lakás 4-5 szoba, előszoba, fürdőszoba és megfelelő mellékhelyiségekből állhat. Ajánlatokat lakás jellegével a kiadóhivatal továbbítja. 487

Keresek

egy száraz raktárt májustól novemberig, mely alkalmas butorok elhelyezésére. Ajánlatokat „butor” jellegével a kiadóhivatal továbbítja.

Képketrek, írómappák, díszes és egyszerű könyvkötések és minden e szakba vágó munkákat készítünk kiválóan felszerelt könyvkötészertünkben, hol e munkálatokat kitűnően képzett szakmunkások végzik. Aradi Nyomda Részvénytársaság, Arad, József Ióhereg-ut 22.

Keresek

május elsejétől november elsejéig egy 2 szobás lakást. Ajánlatokat „2 szoba” jellegével a kiadóhivatal továbbítja.

Eladó kocsik.

Egy Kölber-féle phaeton hajtókocsi luxus kiállításban egy Kölber-féle amerikaner, továbbá egy vászonfedelű vis-a-vis eladó. Bővebbet Erzsébet-körút 22. a ház mesternél. 1294

Ritka alkalom!

Új beszerzés folytán a raktáron levő levélpapírokat 30-40% engedménnyel, — a rongált dobozokat pedig minden elfogadható árral árusítom. „Clio” az egyetlen tökéletes tölthető tollszár. Jótállás mellett adom el. Kölcsonkönyvtáram 275 oldalas magyar jegyzéke megjelent. Kerpel Izsó könyv- és papírkereskedése Aradon. Telefon 385. sz. 525

22841 1909. kh.

Hirdetmény.

Szalámi gyártásra levágott sertések pörkölt, ugynevezett táblás szalonája, valamint magán vágásokból eredő ily szalona a husvizsgálatokról szóló 1908. 54800 számú rendelet 113 és 114 §-ai értelmében csak úgy hozható be idegen községből és bocsájtható közforgalomra, ha az idézett rendeletben előírt oly igazolvánnyal van ellátva, hogy az a rendelet követelményei szerint vágatott le és a husvizsgáló bélyegzőjével ellátva lett. Felhívom tehát az érdekeltek

figyelmét arra, hogy ezen szabályokat figyelmen kívül ne hagyják, mivel ellenesetben a fent idézett rendelet 119 §-a alapján büntetetté válnak.

Arad, 1910. évi február 15-én.

Sarlot,
főkapitány.

4069—1910. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter 85075/VII. A. 2. 1906. szám alatt kiadott körrendelete alapján meghagyom a gyümölcs termelőknek és kert tulajdonosoknak, hogy a mező és kert gazdaságban nagyobb károkat okozó rovarok ellen való hathatós védekezés céljából a téli hernyó fészkeket és lepke tojásokat valamint a vértetűs és darázs fészkeket alaposan irtásuk ki. Ezen rovarok irtása már most megkezdendő és addig folytatandó míg teljesen ki nem pusztulnak. Legnagyobb gond fordítandó a hernyó és vértetűs irtására.

Figyelmeztetem az érdekelteket, hogy az a ki a fentebb elősorolt irtásokat folyó évi március hó végéig elmulasztja úgy az irtás, költségére natóságilag lesz folytatva téve és kívül az 1884. évi XII. t. c. 95. §. K. pontja alapján 5 napi elzárásra átváltoztatható 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel lesz büntetve.

Arad, 1910. évi március 5-én.

Sarlot,
főkapitány.

3554—1910. kh. szám.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy egy előfordult veszetségi eset következtében Aradváros területén lévő összes kutyáknak f. é. február hó 28-tól számított 40 napig kötve tartását vagy szájkosárral való ellátását rendelem el.

Az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi miniszterium által 40.000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt elfogott kutyák kiirtandók lévén, felhívom a közönséget, hogy a rendelet intézkedéseit pontosan betartsák, mert mindazon kutyák, amelyek szájkosár nélkül szabadon járnak, a pecér által elfogatni fognak s a törvény szerint kiadhatók nem lévén, elfogatásuk után azonnal kiirtatnak.

A rendőrkapitányi hivatal mint I-ső fokú állategészségügyi hatóságtól.

Arad, 1909. évi február 28-án.

Sarlot,
főkapitány

A n. e. hölgyközönség szives tudomására hozom, hogy

női fodrász-termem

Weitzer J.-utca Éles és Fejér fűszerüzlete közt van.

Elvállalok minden e szakmába női hajmunkákat elküldött

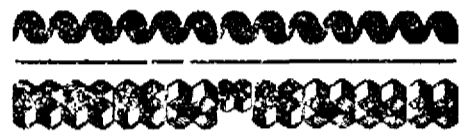
női-termemben

fejmosás a legújabb szárító-gépekkel gyorsan és tökéletesen eszközöltetik. 1387

Fejmosás, szárítás fésüléssel együtt 2 korona.

Kitűnő tisztelettel

Turóczy Elek.

Építész urak figyelmébe!

Ajánlom jutányos ár mellett raktáromon levő 1881

Lantinfákat

Folkman,

fakereskedő, Ujarad,

Telefon 167.

Tavaszi ujdonságok:**Rendelésszerűen készült női costümök**

toilettek, felöltők, köpenyek legelegánsabb
kivitelben és nagy választékban

RADÓ GYULA

női divataruházában

1632

ARAD, a Minorita templommal szemben.

Külön mérték osztály.

Telefon szám 238.

